

รหัสวิชา 2201-2003

เอกสารประกอบการสอน

การบัญชีบริษัทจำกัด

Accounting for Company Limited

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

นลินี งามหอม

ตำแหน่งครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด

สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารประกอบการสอน วิชาการบัญชีบริษัทจำกัด รหัสวิชา 2201-2003 เล่มนี้ เรียบเรียงจากประสบการณ์ในการเรียน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือ เอกสาร แหล่งเรียนรู้อื่นๆโดยยึดเนื้อหาให้ตรงตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) พุทธศักราช 2556 สาขาวิชาการบัญชี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะในวิชาชีพเพื่อนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

เอกสารประกอบการสอนเล่มนี้ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด การจำหน่ายหุ้นทุนและการรับหุ้น การจัดกำไรสะสมและเงินปันผล งบกำไรขาดทุนและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นงบกระแสเงินสด งบแสดงฐานะการเงิน การเพิ่มทุน การลดทุนและหุ้นทุนซื้อคืน การแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี การเลิกกิจการและชำระบัญชีบริษัท และหุ้นกู้และการไถ่ถอนหุ้นกู้ของบริษัทมหาชนจำกัด โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย เนื้อหา ใบงาน แบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความเข้าใจยิ่งขึ้น สามารถฝึกปฏิบัติงานได้จริง และให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรงตามจุดประสงค์ของรายวิชา

ผู้เรียบเรียงหวังว่าเอกสารประกอบการสอนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน นักเรียน และผู้ที่สนใจ หากมีข้อเสนอแนะ ผู้จัดทำขอน้อมรับด้วยความยินดีเพื่อการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

นลินี ดมหอม

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา	ค
ตารางวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง	ง
การจัดหน่วยการเรียนรู้	จ
การวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	ฉ
เกณฑ์การวัดและประเมินผล	ช
คำชี้แจง/คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการสอน	ซ
หน่วยที่ 2 การจำหน่ายหุ้นและการบันทึกบัญชี	1
แนวคิด	1
สาระการเรียนรู้	1
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	1
แผนผังความคิด หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	2
แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	3
การจำหน่ายหุ้น	5
ใบหุ้นและทะเบียนผู้ถือหุ้น	6
ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	9
การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น	11
การรับหุ้น	26
สรุป หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	35
แบบฝึกหัด หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	36
ใบงานที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	42
แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	43
เฉลยแบบฝึกหัด หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	45
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	60
บรรณานุกรม	61

จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา

ชื่อรายวิชา การบัญชีบริษัทจำกัด

รหัสวิชา 2201 – 2003

หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ประเภทวิชา พาณิชยกรรม

จำนวน 3 หน่วยกิต เวลา 4 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลาเรียนต่อภาค 72 ชั่วโมง

จุดประสงค์รายวิชา

1. มีความเข้าใจหลักการ และกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีของกิจการบริษัทจำกัดและบริษัทจำกัด (มหาชน)
2. มีทักษะปฏิบัติงานบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป สำหรับกิจการบริษัทจำกัดและบริษัทจำกัด (มหาชน)
3. มีกิจนิสัย มีระเบียบ ละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัยตรงต่อเวลา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการบัญชี สำหรับกิจการบริษัทจำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน)
2. ปฏิบัติงานบัญชีสำหรับกิจการบริษัทจำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน) ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความหมาย ประเภท และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน) ข้อแตกต่างระหว่างบริษัทจำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน) การจดทะเบียนบริษัท และบริษัทจำกัด (มหาชน) การจัดทำทะเบียนผู้ถือหุ้น การบันทึกบัญชี การจำหน่ายหุ้น ทุน ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท การรับหุ้น การเพิ่มทุน การลดทุน การจัดสรรกำไร ตั้งสำรองตามกฎหมายและสำรองอื่นๆ การแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชี การจัดทำงบการเงิน การเลิกกิจการและการชำระบัญชี การบันทึกรายการเกี่ยวกับหุ้นกู้และการไถ่ถอนหุ้นกู้ของบริษัทจำกัด (มหาชน)

ตารางวิเคราะห์หัวเรื่อง

ชื่อรายวิชา การบัญชีบริษัทจำกัด

รหัสวิชา 2201 – 2003

หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ประเภทวิชา พาณิชยกรรม

จำนวน 3 หน่วยกิต เวลา 4 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลาเรียนต่อภาค 72 ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	แหล่งข้อมูล				
		A	B	C	D	E
1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด	✓	✓	✓	✓	✓
2	การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น	✓	✓	✓	✓	✓
3	การจัดสรรกำไร และเงินปันผล	✓	✓	✓	✓	✓
4	งบกำไรขาดทุนและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น	✓	✓	✓	✓	✓
5	งบกระแสเงินสด	✓	✓	✓	✓	✓
6	งบแสดงฐานะการเงิน	✓	✓	✓	✓	✓
7	การเพิ่มทุน การลดทุน และหุ้นทุนซื้อคืน	✓	✓	✓	✓	✓
8	การแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี	✓	✓	✓	✓	✓
9	การเลิกกิจการและชำระบัญชี	✓	✓	✓	✓	✓
10	หุ้นกู้และการไถ่ถอนหุ้นกู้ของบริษัทมหาชนจำกัด	✓	✓	✓	✓	✓

แหล่งข้อมูล

- A : คำอธิบายรายวิชา
 B : ผู้เชี่ยวชาญ
 C : ผู้ชำนาญงาน
 D : ประสบการณ์ของผู้วิเคราะห์
 E : เอกสาร ตำราอื่น ๆ

การจัดหน่วยการเรียนรู้

หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ประเภทวิชา พาณิชยกรรม
ชื่อวิชา การบัญชีบริษัทจำกัด รหัสวิชา 2201-2003 จำนวน 72 ชั่วโมง

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	เวลา/ชั่วโมง
1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด	4
2	การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น	8
3	การจัดสรรกำไร และเงินปันผล	8
4	งบกำไรขาดทุนและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น	8
5	งบกระแสเงินสด	8
6	งบแสดงฐานะการเงิน	8
7	การเพิ่มทุน การลดทุน และหุ้นทุนซื้อคืน	8
8	การแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี	4
9	การเลิกกิจการและชำระบัญชี	8
10	หุ้นกู้และการไถ่ถอนหุ้นกู้ของบริษัทมหาชนจำกัด	8
รวม		72

การวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ประเภทวิชา พาณิชยกรรม
 ชื่อวิชาการบัญชีบริษัทจำกัด รหัสวิชา 2201-2003 จำนวน 4 ชั่วโมง 3 หน่วยกิต
 หน่วยที่ 2 เรื่อง การจำหน่ายหุ้นและการจัดทำทะเบียนผู้ถือหุ้น

ระดับพฤติกรรมที่ต้องการ		ด้านพุทธิพิสัย						ด้านทักษะพิสัย					ด้านจิตพิสัย				
หน่วย ที่	ชื่อหน่วย หัวข้อการสอน	ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	การเลียนแบบ	การทำตามแบบ	การทำถูกต้องแม่นยำ	การทำอย่างผสมผสาน	การทำอย่างอัตโนมัติ	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบการคิด	การมีลักษณะเฉพาะตน
2	การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น																
	2.1 การจำหน่ายหุ้น	×	×	×					×	×			×	×		×	
	2.2 ใบหุ้นและทะเบียนผู้ถือหุ้น	×	×	×					×	×			×	×		×	
	2.3 ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	×	×	×					×	×			×	×		×	
	2.4 การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น	×	×	×					×	×			×	×		×	
	2.5 การรับหุ้น	×	×	×					×	×			×	×		×	

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

วิชา การบัญชีบริษัทจำกัด รหัสวิชา 2201 – 2003

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ความรู้ทักษะ ภาระงาน
2. ประเมินผลประจำภาคเรียน
3. คุณลักษณะที่ต้องการบูรณาการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

การวัดและประเมินผลรายวิชาการบัญชีบริษัทจำกัด รหัสวิชา 2201 – 2003 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 ได้กำหนดให้ใช้สัดส่วนของคะแนนในการประเมินตามสภาพจริง ดังนี้

1. **พุทธิพิสัย** (40 คะแนน) ใช้วิธีการเฉลี่ยจากคะแนน ดังนี้
 - 1.1 ทดสอบหลังเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ 40 คะแนน
2. **ทักษะพิสัย** (30 คะแนน) ใช้วิธีการเฉลี่ยจากคะแนน ดังนี้
 - 2.1 กิจกรรมตามแบบฝึกหัด หน่วยที่ 1 – 10 20 คะแนน
 - 2.2 กิจกรรมตามใบงาน 10 คะแนน
3. **จิตพิสัย** (30 คะแนน) ใช้วิธีการเฉลี่ยจากการประเมินคุณธรรมจริยธรรม ทุกหน่วย – การเรียน ดังนี้

คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้ คุณธรรม จริยธรรม
1. ความมีระเบียบ	1. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสถานศึกษา 2. ปฏิบัติตามกฎหมายของห้องเรียน 3. ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. ความละเอียดรอบคอบ	1. จัดเตรียมอุปกรณ์ในการเรียนครบถ้วน 2. ปฏิบัติงานตามขั้นตอน 3. มีผลการปฏิบัติงานประณีต
3. ความมีวินัย	1. ไม่คัดลอกงานผู้อื่น 2. ตั้งใจมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ 3. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
4. การตรงต่อเวลา	1. เข้าเรียนตรงเวลา 2. ส่งงานตามกำหนดเวลา
5. ความสนใจใฝ่รู้	1. กล้าซักถาม ร่วมอภิปราย 2. อ่านเนื้อหาความรู้ก่อนเรียน 3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน 4. ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นข้อมูลได้

คำชี้แจง/คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการบัญชีบริษัทจำกัด รหัสวิชา 2201 – 2003 ระดับ ปวช. มีจำนวน 10 หน่วย ซึ่งแต่ละหน่วย ประกอบไปด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. แผนผังความคิดประจำหน่วยการเรียนรู้ เป็นการกำหนดหัวข้อการเรียนรู้ หรือรายละเอียดของชื่อเรื่องประจำหน่วยการเรียนรู้
2. แบบทดสอบก่อนเรียน เป็นแบบทดสอบที่กำหนดขึ้น ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนก่อนที่จะศึกษาในแต่ละหน่วยว่ามีความรู้พื้นฐานเท่าใด
3. แนวคิด เป็นการกำหนดความคิดรวบยอด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดประเภทสรุป และมองเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะร่วมกันมากกว่าแยกออกจากกัน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความข้อมูล โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่าง ๆ ได้
4. เนื้อหาสาระ ใช้สำหรับการสอนแบบบรรยายเนื้อหาความรู้ตามหลักสูตรกำหนด และตามความเหมาะสมกับการเรียนการสอน
5. สรุปสาระสำคัญ เป็นการสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อเรื่องประจำหน่วยการเรียนรู้
6. คำศัพท์ที่ควรรู้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการสรุปคำศัพท์ที่ควรรู้ในหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทบทวนอีกครั้งหนึ่ง
7. แบบฝึกหัด จัดทำขึ้นเพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้ และทบทวนสาระในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
8. ใบงานประจำหน่วยการเรียนรู้ กำหนดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะเป็นรายบุคคลนอกเวลาเรียน
9. แบบทดสอบหลังเรียน จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้สอนประเมินผู้เรียนว่า เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้วได้รับความรู้เพิ่มเติมมากน้อยเพียงใด
10. เอกสารอ้างอิง จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเรื่องนั้น ๆ เพิ่มเติมให้ได้รับความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น
11. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน เพื่อให้ผู้สอนได้ตรวจประเมินผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้
12. เฉลยแบบฝึกหัด มีการจัดทำแนวคำตอบเพื่อให้ผู้สอนได้ใช้เป็นแนวทางในการตรวจคำตอบแก่ผู้เรียน
13. แบบวัดผลและประเมินผล จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการประเมินผล – การเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น

แนวคิด

ผู้เริ่มก่อการดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดตั้งบริษัทเรียบร้อยแล้ว จึงเรียกชำระค่าหุ้นตามมูลค่าหุ้นที่ออกจำหน่าย ซึ่งบริษัทจำกัด จำหน่ายหุ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1105 สามารถจำหน่ายหุ้นได้ 2 ราคา คือ ราคาตามมูลค่า และราคาสูงกว่ามูลค่า บริษัทมหาชนจำกัด จำหน่ายหุ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2535 สามารถจำหน่ายหุ้นได้ 3 ราคา คือ ราคาตามมูลค่า ราคาสูงกว่ามูลค่า และราคาต่ำกว่ามูลค่า ในการจำหน่ายหุ้นสามารถจำหน่ายเป็นเงินสดและโดยวิธีอื่น ได้แก่ การออกหุ้นเพื่อชำระค่าบริการ การออกหุ้นเพื่อแลกกับสินทรัพย์ และการออกหุ้นเพื่อรับโอนกิจการห้างหุ้นส่วน

สาระการเรียนรู้

1. การจำหน่ายหุ้น
2. ใบหุ้นและทะเบียนผู้ถือหุ้น
3. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท
4. การบันทึกบัญชีจำหน่ายหุ้น
5. การรับหุ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกการจำหน่ายหุ้นของบริษัทได้
2. บอกการจัดทำทะเบียนผู้ถือหุ้นได้
3. บันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทได้
4. บันทึกบัญชีการจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัดได้
5. บันทึกบัญชีการจำหน่ายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัดได้
6. บันทึกการรับหุ้นได้

แผนผังความคิด (Mind Mapping)

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
เรื่องการจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น

- คำชี้แจง** 1.แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยมีทั้งหมด 10 ข้อๆ ละ 1 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 10 คะแนน ใช้เวลาทำสอบ 10 นาที
2. ห้ามขีดเขียนข้อความใดลงในแบบทดสอบ

คำสั่ง ให้ผู้เรียนเลือกกากบาท (X) ทับข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัด
 - ก. ราคาตามมูลค่า
 - ข. ราคาต่ำกว่ามูลค่า
 - ค. ราคาสูงกว่ามูลค่า
 - ง. ข้อ ก และ ค ถูก
2. ข้อใดไม่ใช่ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด
 - ก. ราคาตามตลาดหลักทรัพย์พอใจ
 - ข. ราคาตามมูลค่า
 - ค. ราคาสูงกว่ามูลค่า
 - ง. ราคาต่ำกว่ามูลค่า
3. ในการชำระค่าหุ้นครั้งแรกของการซื้อหุ้นโดยการชำระค่าหุ้นเป็นงวดต้องชำระขั้นต่ำเท่าไร
 - ก. 23% ของราคาตามมูลค่า
 - ข. 24% ของราคาตามมูลค่า
 - ค. 25% ของราคาตามมูลค่า
 - ง. 25% พร้อมส่วนเกินมูลค่า
- 4.ทะเบียนผู้ถือหุ้นบันทึกรายละเอียดตามข้อใด
 - ก. จำนวนผู้ถือหุ้น, รายชื่อผู้ถือหุ้น, จำนวนหุ้นที่ถือ, เลขที่ใบหุ้น และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
 - ข. จำนวนผู้ถือหุ้น, รายชื่อผู้ถือหุ้น, ที่อยู่ของผู้ถือหุ้น, เลขที่ใบหุ้น และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
 - ค. จำนวนผู้ถือหุ้น, รายชื่อผู้ถือหุ้น, จำนวนหุ้นที่ถือ และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
 - ง. รายชื่อผู้ถือหุ้น, จำนวนหุ้นที่ถือ, เลขที่ใบหุ้น และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
5. ข้อใดไม่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท
 - ก. ค่าพิมพ์ใบหุ้น
 - ข. ค่าพาหนะในการติดต่อลูกค้า
 - ค. ค่าธรรมเนียมทนายความ
 - ง. ค่ารับรองในการประชุมจัดตั้งบริษัท

การจำหน่ายหุ้น

เมื่อผู้เริ่มก่อการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท และมีการนำหุ้นออกจำหน่าย บริษัทสามารถนำหุ้นออกจำหน่ายได้ 3 ราคา ได้แก่ ราคาตามมูลค่า ราคาสูงกว่ามูลค่า และราคาต่ำกว่ามูลค่า แต่การจะจำหน่ายหุ้นในราคาใดจะต้องคำนึงถึงรูปแบบของกิจการว่าเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด เนื่องจากมีข้อกำหนดที่แตกต่างกัน

1. ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัด

บริษัทจำกัดมีการกำหนดราคาการจำหน่ายหุ้น ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1105 บัญญัติไว้ว่า ในการนำหุ้นออกจำหน่ายในครั้งแรกนั้น จะต้องนำหุ้นออกจำหน่ายในราคาตามมูลค่าที่ได้กำหนดไว้ หรือจำหน่ายในราคาสูงกว่ามูลค่าที่กำหนดไว้ก็ได้หากได้มีการบอกกล่าวไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ แต่ไม่ให้นำจำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่กำหนดไว้ ในกรณีที่จำหน่ายสูงกว่ามูลค่ากฎหมายกำหนดให้ผู้จองซื้อหุ้นต้องจ่ายชำระค่าหุ้นครั้งแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของราคาตามมูลค่า สำหรับส่วนที่เกินกว่ามูลค่าจะต้องส่งให้ครบทั้งจำนวนในคราวเดียวกับที่จ่ายชำระค่าหุ้นในครั้งแรก สรุปราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัด มี 2 ราคา คือ

1) ราคาตามมูลค่า (At Par Value) หมายถึง จำหน่ายหุ้นในราคาเท่ากับราคาที่ตราไว้ในใบหุ้น เช่น จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายในราคาตามมูลค่า คือจำหน่ายในราคา 100 บาท

2) ราคาสูงกว่ามูลค่า (At Premium Par Value) หมายถึง จำหน่ายหุ้นในราคาที่สูงกว่าราคาที่ตราไว้ในใบหุ้น เช่น จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายในราคา 150 บาท คือ จำหน่ายในราคาสูงกว่ามูลค่าหุ้นละ 50 บาท ราคาส่วนที่สูงกว่านี้ เรียกว่า “ส่วนเกินมูลค่าหุ้น”

2. ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด

พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2535 ระบุว่า บริษัทมหาชนจำกัดอาจจะจำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่าราคาตามมูลค่าได้ ทั้งนี้บริษัทจะต้องดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และปรากฏว่าผลการดำเนินงานจากการประกอบการเป็นผลขาดทุน โดยการจำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่านั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วย ในการขายหุ้นโดยการเปิดให้จอง จะต้องจัดให้มีการจองซื้อหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิและการจ่ายชำระค่าหุ้น กฎหมายกำหนดให้จ่ายชำระในครั้งเดียวทั้งจำนวน ในการจำหน่ายหุ้นสามารถจำหน่ายได้ในราคาดังต่อไปนี้

1) ราคาตามมูลค่า (At Par Value)

2) ราคาสูงกว่ามูลค่า (At Premium Par Value)

3) ราคาต่ำกว่ามูลค่า (At Discount Par Value) หมายถึง จำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่าราคาที่ตราไว้ในใบหุ้น เช่น จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายในราคา 80 บาท คือ จำหน่ายในราคาต่ำกว่ามูลค่าหุ้นละ 20 บาท ราคาส่วนที่ต่ำกว่านี้ เรียกว่า “ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้น”

3. วิธีการจำหน่ายหุ้น

ในการจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัด โดยทั่วไปมี 2 วิธี ดังนี้

3.1 จำหน่ายโดยการชำระค่าหุ้นครั้งเดียวเต็มจำนวน

การจำหน่ายหุ้นวิธีนี้สามารถดำเนินการได้ทั้งบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชน จำกัด โดยผู้ถือหุ้นสามารถชำระค่าหุ้นได้ดังนี้

3.1.1 การจำหน่ายหุ้นชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด

3.1.2 การจำหน่ายหุ้นชำระค่าหุ้นในลักษณะอื่นๆ ได้แก่

- 1) จำหน่ายหุ้นเพื่อแลกกับสินทรัพย์อื่นๆ
- 2) จำหน่ายหุ้นเพื่อชำระค่าบริการ
- 3) จำหน่ายหุ้นเพื่อแลกกับธุรกิจ

3.2 จำหน่ายโดยการให้จองหุ้นและชำระค่าหุ้นเป็นงวดๆ

กฎหมายกำหนดให้บริษัทจำกัดเท่านั้นที่จะจำหน่ายหุ้นได้ในลักษณะนี้ และกำหนดให้จำหน่ายได้ในราคาตามมูลค่า หรือสูงกว่ามูลค่า หากได้มีการกำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีเงินไม่มากสามารถลงทุนซื้อหุ้นได้ บริษัทจะกำหนดระยะเวลาจองชำระค่าหุ้นและการออกหุ้นไว้ต่างกัน จึงแบ่งการชำระค่าหุ้นเป็นงวดๆ จำนวนงวดการชำระค่าหุ้นขึ้นอยู่กับบริษัทเป็นผู้กำหนด ตามกฎหมายไทยได้กำหนดการเรียกชำระค่าหุ้นดังนี้

3.2.1 ผู้จองหุ้นต้องส่งใช้ค่าหุ้นคราวแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของมูลค่าหุ้น

3.2.2 ถ้ามีจำนวนส่วนเกินมูลค่าหุ้นจะต้องส่งใช้พร้อมกับการส่งใช้เงินใน

คราวแรก

3.2.3 จำนวนค่าหุ้นที่เหลือต้องกำหนดจำนวนงวดการชำระให้ชัดเจน

ตัวอย่างที่ 2.1 บริษัท ข้าวเหนียว จำกัด ได้ออกหุ้นสามัญ 200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ได้ออกให้จองหุ้นในราคา 120 บาท ชำระค่าหุ้นครั้งแรกตามกฎหมายกำหนดและที่เหลือแบ่งชำระเป็น 2 งวดๆ ละ เท่ากันคำนวณได้ดังนี้

มูลค่าหุ้น (100 บาท × 25%)	25.00
<u>บวก</u> ส่วนล้าหรือส่วนเกินมูลค่าหุ้น	<u>20.00</u>
	45.00
ราคาหุ้นที่เหลือ (120 – 45)	<u>75.00</u>
ดังนั้น ค่าหุ้นที่ต้องชำระต่องวด (75 ÷ 2)	<u>35.50</u>

ใบหุ้นและทะเบียนผู้ถือหุ้น

ใบหุ้น (share certificate) เป็นหนังสือสำคัญซึ่งบริษัทออกให้แก่ผู้ถือหุ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงการถือหุ้น ใบหุ้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ใบหุ้นชนิดระบุชื่อ (The name certificate) คือใบหุ้นที่บริษัทจะต้องจัดทำและออกให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยในใบหุ้นนั้นจะมีการจดแจ้งชื่อของผู้ถือหุ้นไว้โดยชัดเจน

2. ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ (The certificate to bearer) คือใบหุ้นชนิดที่ออกให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยใบหุ้นจะไม่มี การจดทะเบียนชื่อของผู้ถือหุ้นไว้ แต่จะระบุในใบหุ้นนั้นว่าเป็นหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ซึ่งหุ้นชนิดนี้จะออกได้ก็ต่อเมื่อ

2.1 มีข้อบังคับของบริษัทอนุญาตไว้

2.2 หุ้นได้ใช้ราคาเต็มมูลค่าแล้ว การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อ ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน และมีพยานอย่างน้อย 1 คนลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้โอนและผู้รับโอน และจะใช้ยืนยันกับบริษัทหรือบุคคลภายนอกได้ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนการโอนลงในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทแล้ว ส่วนการโอนหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือจะสมบูรณ์เมื่อส่งมอบใบหุ้นให้แก่กันเท่านั้น

แบบฟอร์มใบหุ้นบริษัทสามารถจัดทำขึ้นเองหรือเพื่อความสะดวกสามารถซื้อสมุดใบหุ้นได้ที่ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จังหวัดนนทบุรี ชั้น 3 หรือที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าทั่วประเทศ ในราคาเล่มละ 50 บาท ในกรณีที่บริษัทจัดทำใบหุ้นขึ้นเอง จะต้องกำหนดข้อมูลแบบฟอร์มให้ครบตามที่กฎหมายกำหนดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1128 ระบุว่า ใบหุ้นทุกๆ ใบให้กรรมการลงลายมือชื่อด้วยตนเองหนึ่งคนเป็นอย่างน้อย และประทับตราของบริษัทเป็นสำคัญ ใบหุ้นต้องมีข้อความต่อไปนี้

- 1) ชื่อบริษัท
- 2) เลขหมายหุ้นที่กล่าวถึงในใบหุ้น
- 3) มูลค่าหุ้นเป็นเงินเท่าใด
- 4) หุ้นที่ยังไม่ได้ใช้เงินเสร็จให้จดลงว่าได้ใช้เงินค่าหุ้นแล้วจำนวนเท่าใด
- 5) ชื่อผู้ถือหุ้น หรือคำแถลงว่าได้ออกใบหุ้นให้แก่ผู้ถือ

ทะเบียนผู้ถือหุ้น (Share's Book) คือ สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นที่จัดทำขึ้นทันทีหลังจากจดทะเบียนตั้งบริษัทแล้ว เป็นสมุดที่จดบันทึกเกี่ยวกับหุ้นและผู้ถือหุ้นของบริษัท เพื่อให้รู้ว่าใครเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทบ้าง ถือหุ้นจำนวนเท่าใด เข้าเป็นผู้ถือหุ้นตั้งแต่เมื่อใด ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับการโอนหุ้นและการเปลี่ยนแปลงรายการต่างๆ ที่บันทึกไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรรมการที่ต้องจัดให้มีทะเบียนผู้ถือหุ้นนับแต่วันที่จดทะเบียนบริษัทนั้น ซึ่งสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นจะต้องสอดคล้องกับสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (บอจ.5) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าด้วย ทั้งนี้ สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นให้เก็บรักษาไว้ที่บริษัท ไม่ต้องนำเสนอขายทะเบียน แต่กรรมการมีหน้าที่ต้องส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (บอจ.5) ต่อนายทะเบียนทุกปี ซึ่งมีให้ช้ากว่า 14 วันนับแต่การประชุมสามัญประจำปี โดยปกติจะยื่นพร้อมกับการยื่นงบการเงินประจำปี เมื่อจัดทำสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้วต้องเก็บรักษาไว้ที่บริษัทเพื่อให้ผู้ถือหุ้นตรวจสอบได้ ตามมาตรา 1139 และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1138 ได้บัญญัติกำหนดรายการในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นไว้แล้ว สำหรับบริษัทมหาชนจำกัดจะต้องจัดทำทะเบียนผู้ถือหุ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด มาตรา 61 และ 63 ส่วนประกอบของทะเบียนผู้ถือหุ้นมีดังนี้

(1) ชื่อและที่อยู่ อาชีพ ของผู้ถือหุ้น หมายเลขหุ้นที่ถือและจำนวนเงินที่ได้ใช้แล้ว หรือที่ได้ตกลงกันให้ถือว่าเป็นอันได้ใช้แล้วในหุ้นของผู้ถือหุ้นคนหนึ่งๆ

- (2) วันเดือนปีที่ได้ลงทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้น
- (3) วันเดือนปีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งขาดจากการเป็นผู้ถือหุ้น
- (4) เลขหมายใบหุ้นและวันที่ลงในใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ และเลขหมายของหุ้นซึ่งได้ลงไว้ในใบหุ้นนั้นๆ
- (5) วันที่ได้ขีดฆ่าใบหุ้นชนิดระบุชื่อ หรือชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

ในการจัดทำสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น บริษัทจะจัดทำสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นขึ้นเองโดยให้มีรายการตามข้างต้น หรือซื้อจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ก็ได้ ในกรณีที่บริษัทไม่ได้จัดทำสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นจะต้องรับผิดชอบตามมาตรา 10 และถ้าไม่มีสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาทตามมาตรา 1138 และมาตรา 11 บริษัทจำกัดใดไม่รักษาสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น หรือเมื่อผู้ถือหุ้นร้องขอไม่เปิดสมุดทะเบียนให้ผู้ถือหุ้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาทตามมาตรา 1139 วรรค และ ในกรณีที่บริษัทจำกัดใดกระทำความผิดตามมาตรา 7 ถึงมาตรา 24 กรรมการของบริษัทนั้น หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท ตามมาตรา 25

การส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้บริษัทจำกัดต้องส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (บอจ.5) ในวันประชุมสามัญประจำปีต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ภายใน 14 วันนับแต่วันประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ อนุโลมให้บริษัทส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นพร้อมกับการส่งงบการเงินได้ การนำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ให้มีหนังสือนำส่งที่บริษัทจัดทำขึ้นหรือดาวน์โหลดแบบหนังสือนำส่งได้ที่ www.dbd.go.th และให้ลงลายมือชื่อโดยกรรมการตามอำนาจที่ได้จดทะเบียนไว้ (ยกเว้นกรณีส่งพร้อมงบการเงินไม่ต้องแนบหนังสือนำส่ง)

2. พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจัด พ.ศ.2535 กำหนดให้บริษัทมหาชนจำกัด ส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (บมจ.006) ที่มีอยู่ในวันประชุมสามัญประจำปีต่อนายทะเบียน ภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่เสร็จการประชุม สามารถนำส่งได้ 2 วิธี คือ

2.1 การนำส่งในรูปของกระดาษ ให้ส่งพร้อมหนังสือนำส่งที่บริษัทจัดทำขึ้นโดยให้กรรมการตามอำนาจที่ได้จดทะเบียนไว้ลงลายมือชื่อและประทับตราบริษัท (ถ้ามี) (ยกเว้นกรณีส่งพร้อมงบการเงินไม่ต้องแนบหนังสือนำส่ง) สำหรับแบบ บมจ.006 กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัทจะลงลายมือชื่อทุกหน้าหรือลงลายมือชื่อเฉพาะหน้าแรกและหน้าสุดท้ายพร้อมประทับตราบริษัท(ถ้ามี) ก็ได้ ส่วนหน้าที่ไม่ได้ลงลายมือชื่อให้ประทับตราบริษัท (ถ้ามี) ไว้ทุกหน้า

2.2 การนำส่งในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้กรรมการตามอำนาจอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อกำกับไว้บนแผ่นข้อมูล ส่งพร้อมหนังสือนำส่งที่บริษัทจัดทำขึ้นโดยหนังสือนำส่งให้ระบุจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด และมีข้อความรับรองความถูกต้องของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งให้กรรมการผู้มีอำนาจตามที่ได้จดทะเบียนไว้ลงลายมือชื่อและประทับตรา (ถ้ามี)

แบบฟอร์มทะเบียนผู้ถือหุ้น

บริษัท.....จำกัด หน้า.....

สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น

ชื่อผู้ถือหุ้น.....สัญชาติ.....

สถานที่อยู่เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน..... ทะเบียนหุ้นเลขที่.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่	รายการ หุ้นที่ ได้มา	อ้าง ถึง	ใบหุ้นที่ออกให้			จำนวนเงินที่ ได้ใช้แล้ว (หุ้นละ)	วันที่	รายการ ที่ได้ โอนไป	ใบ โอน เลขที่	คงเหลือ
			ใบ หุ้น เลขที่	จำนวน หุ้น	หุ้น หมายเลข					

ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท

ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท (Organization Expense) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ผู้เริ่มก่อ
การได้จ่ายไปก่อนการจัดตั้งบริษัทและค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท โดยที่ยังไม่เริ่มต้น
ดำเนินธุรกิจ ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำและจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ
2. ค่าพิมพ์ใบหุ้น
3. ค่าสิ่งพิมพ์เอกสาร แบบฟอร์มต่างๆ
4. ค่าพาหนะ ค่าธรรมเนียม ค่าไปรษณียากร ที่เกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัท
5. ค่าธรรมเนียมทนายความ
6. ค่ารับรองในการประชุมจัดตั้งบริษัทจำกัด
7. ค่าใช้จ่ายในการจำหน่ายหุ้น

เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายได้ก็ต่อเมื่อที่ประชุมได้อนุมัติค่าใช้จ่ายนั้นๆ แล้ว
โดยบันทึกไว้ในบัญชี “ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท” และให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่จ่ายไปได้ทั้ง
จำนวน มีวิธีปฏิบัติทางการบัญชี ดังนี้

เดบิต	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	xx
	เครดิต เงินสด/เงินฝากธนาคาร	xx

ตัวอย่าง 2.2 บริษัทฟ้าแดง จำกัด ได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งบริษัทจำกัด มีรายการค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทจำกัด ดังนี้

25X1

ม.ค.	4	ซื้อแบบฟอร์มคำขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท	100	บาท
	8	จ่ายค่าพิมพ์หนังสือบริคณห์สนธิ	1,000	บาท
	11	จ่ายค่าพิมพ์ใบหุ้น	3,800	บาท
	13	จ่ายค่าพิมพ์หนังสือชี้ชวนซื้อหุ้น	12,000	บาท
	16	จ่ายค่าธรรมเนียมทนายความ	35,000	บาท
	22	จ่ายค่ารับรองในการประชุมบริษัท	4,500	บาท

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
25x1 ม.ค.	4	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด	100	-	100	-
	8	จ่ายค่าแบบฟอร์มคำขอจดทะเบียน ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด	1,000	-	1,000	-
	11	จ่ายค่าพิมพ์หนังสือบริคณห์สนธิ ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด	3,800	-	3,800	-
	13	จ่ายค่าพิมพ์ใบหุ้น ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด	12,000	-	12,000	-
	16	จ่ายค่าพิมพ์หนังสือชี้ชวน ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด	35,000	-	35,000	-
	22	จ่ายค่าธรรมเนียมทนายความ ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด	4,500	-	4,500	-
		จ่ายค่ารับรองในการประชุม				

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น

การบันทึกบัญชีของบริษัท จะเริ่มตั้งแต่การบันทึกหุ้นทุน ในวันจดทะเบียนหุ้นทุนให้บันทึกความทรงจำในสมุดรายวันทั่วไป โดยมีรายละเอียดของหุ้นไม่ว่าจะเป็นชนิดของหุ้น จำนวนหุ้น และมูลค่าหุ้น ในส่วนของการเปิดให้จองหุ้น และการรับชำระค่าหุ้น และในส่วนของบริษัทมหาชน จำกัด ในการขายโดยเปิดให้จอง จะต้องจัดให้มีการจองซื้อหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ และการจ่ายชำระค่าหุ้น กฎหมายกำหนดให้จ่ายชำระค่าหุ้นในครั้งเดียวทั้งจำนวน บันทึกบัญชีได้ดังนี้

1. การจำหน่ายหุ้นโดยชำระค่าหุ้นครั้งเดียวเต็มจำนวน บันทึกบัญชีได้ดังนี้

1.1 จำหน่ายหุ้นชำระเป็นเงินสด

กรณีจำหน่ายหุ้นในราคาตามมูลค่า บันทึกบัญชีโดย

เดบิต	เงินสด	xx
	เครดิต หุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น x มูลค่าต่อหุ้น)	xx
	หุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น x มูลค่าต่อหุ้น)	xx

ข้อสังเกต กรณีที่บริษัทจดทะเบียนหุ้นทุน 2 ชนิด ต้องแยกบัญชีหุ้นทุนแต่ละชนิด คือหุ้นสามัญ และหุ้นบุริมสิทธิ ในกรณีบริษัทจำหน่ายหุ้นเพียงชนิดเดียว อาจบันทึกไว้ในบัญชี ทุนเรือนหุ้น หรือหุ้นสามัญก็ได้

ตัวอย่างที่ 2.3 บริษัท ก จำกัด จำหน่ายหุ้นสามัญ 500 หุ้น หุ้นละ 50 บาท ในราคาตามมูลค่า และจำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 200 หุ้น หุ้นละ 25 บาท ในราคาตามมูลค่า บันทึกบัญชีโดย

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
	เงินสด		30,000	-		
	หุ้นสามัญ (500 x 50)				25,000	-
	หุ้นบุริมสิทธิ (200 x 25)				5,000	-
	จำหน่ายหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ในราคาตามมูลค่า					

กรณีจำหน่ายหุ้นในราคาสูงกว่ามูลค่า บันทึกบัญชีโดย

เดบิต	เงินสด	xx	
เครดิต	หุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น × มูลค่าต่อหุ้น)		xx
	หุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น × มูลค่าต่อหุ้น)		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น × ส่วนเกินมูลค่าต่อหุ้น)	xx	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น × ส่วนเกินมูลค่าต่อหุ้น)	xx	

ตัวอย่างที่ 2.4 บริษัท ก จำกัด จำหน่ายหุ้นสามัญ 500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท ในราคาหุ้นละ 52 บาท และจำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 25 บาท ในราคาหุ้นละ 28 บาท บันทึกบัญชีโดย

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
	เงินสด		31,600	-		
	หุ้นสามัญ (500 × 50)				25,000	-
	หุ้นบุริมสิทธิ (200 × 25)				5,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (500 × 2)				1,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (200 × 3)				600	-
	จำหน่ายหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ใน ราคาตามมูลค่า					

กรณีจำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่า บันทึกบัญชีโดย

เดบิต	เงินสด	xx	
	ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น × ส่วนต่ำมูลค่าต่อหุ้น)	xx	
	ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น × ส่วนต่ำมูลค่าต่อหุ้น)	xx	
เครดิต	หุ้นสามัญ		xx
	หุ้นบุริมสิทธิ		xx

ตัวอย่างที่ 2.5 บริษัท เยปี่รา จำกัด (มหาชน) จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท มีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นในปี 25x3 ดังนี้

- พ.ค. 1 ออกหุ้นสามัญเพื่อชำระค่าบริการให้แก่สำนักงานทนายความรุ่งเรือง 150 หุ้น ราคาซื้อขายหุ้นวันนี้หุ้นละ 104 บาท
- 8 ออกหุ้นบุริมสิทธิ จำนวน 600 หุ้น เพื่อแลกกับเครื่องจักร ซึ่งตกลงราคา 38,000 บาท

- 12 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือทั้งหมด ในราคาหุ้นละ 47 บาท
- 20 ออกหุ้นสามัญ 800 หุ้น เพื่อแลกกับเครื่องใช้สำนักงาน ราคาตลาดหุ้นวันนี้ ราคาหุ้นละ 102 บาท
- 31 จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือทั้งหมดในราคาหุ้นละ 98 บาท
- ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
25x3 พ.ค.	1	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท(150x104) ทุนหุ้นสามัญ (150x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (150x4) ออกหุ้นสามัญ จำนวน 150 หุ้น เพื่อ ชำระค่าบริการ	15,600	-	15,000 600	- -
	8	เครื่องจักร ทุนหุ้นบุริมสิทธิ(600x 50) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ ออกหุ้นบุริมสิทธิ 600 หุ้น เพื่อแลกกับ เครื่องจักร ราคา 38,000 บาท	38,000	-	30,000 8,000	- -
	12	เงินสด (400 x 47) ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ(400x 3) ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (400x 50) จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือทั้งหมด ใน ราคาหุ้นละ 47 บาท	10,800 1,200	- -	20,000	-
	20	เครื่องใช้สำนักงาน (800x102) ทุนหุ้นสามัญ (800x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (800 x 2) ออกหุ้นสามัญ 800 หุ้น เพื่อแลกกับ เครื่องใช้สำนักงาน ราคาตลาดหุ้นละ 102 บาท	81,600		80,000 1,600	- -
	31	เงินสด (1,050 x 98) ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ 1,050 x 2) ทุนหุ้นสามัญ (1,050 x 100) จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือทั้งหมด ใน ราคาหุ้นละ 98 บาท	102,900 2,100		105,000	-

ตัวอย่างที่ 2.6 บริษัท อรแก้ว จำกัด (มหาชน) มีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นในปี 25x2 ดังนี้

- เม.ย. 1 จดทะเบียนเพิ่มทุนเป็นหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท หุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท
- 4 จำหน่ายหุ้นสามัญ 800 หุ้น ในราคาหุ้นละ 195 บาท
- 9 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 600 หุ้น ในราคาหุ้นละ 103 บาท
- 14 จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือทั้งหมด ในราคาหุ้นละ 210 บาท
- 21 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือทั้งหมด ในราคาหุ้นละ 98 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
25x2							
เม.ย.	1	จดทะเบียนเพิ่มทุนเป็นหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท					
เม.ย.	4	เงินสด (800x195) ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ (800x5) หุ้นสามัญ (800x200) จำหน่ายหุ้นสามัญ 800 หุ้นละ 195 บาท		156,000 4,000	- -	160,000	-
	9	เงินสด (600x103) หุ้นสามัญ (600x100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (600x3) จำหน่ายหุ้นสามัญ 600 หุ้นละ 103 บาท		61,800	-	60,000 1,800	- -
	14	เงินสด (200x210) หุ้นสามัญ (200x200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (200x10) จำหน่ายหุ้นสามัญ 200 หุ้น ละ 210 บาท		42,000	-	40,000 2,000	- -
	21	เงินสด (400x98) ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ (400x2) หุ้นสามัญ (400x100) จำหน่ายหุ้นสามัญ 400 หุ้นละ 98 บาท		39,200 800	- -	40,000	-

1.2 จำหน่ายหุ้นเพื่อชำระค่าบริการ บริษัทอาจจะออกหุ้นเพื่อชำระค่าบริการต่างๆ เช่น ค่าพิมพ์ใบหุ้น ค่าธรรมเนียมทนายความแทนเงินสด ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท มีวิธีการบันทึกบัญชี ดังนี้

กรณีที่ 1 ค่าบริการได้ตกลงราคาไว้ในสัญญาโดยแน่นอน

ตัวอย่าง 2.7 บริษัท อร จำกัด ออกหุ้นสามัญ 200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เพื่อชำระค่าธรรมเนียมทนายความให้กับสำนักงานทนายความแห่งหนึ่ง 22,500 บาท บันทึกบัญชีโดย

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า 1		
วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต		
			บาท	สต.	บาท	สต.	
	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท		22,500	-			
	หุ้นสามัญ (200x 100)				20,000	-	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ				2,500	-	
	ออกหุ้นสามัญ 200 หุ้น ชำระ						
	ค่าธรรมเนียมทนายความ 22,500 บาท						

กรณีที่ 2 ค่าบริการไม่ได้ตกลงไว้ในสัญญาเป็นจำนวนแน่นอน แต่ทราบราคายุติธรรมของหุ้นในขณะนั้น

ตัวอย่าง 2.8 บริษัท กอไผ่ จำกัด ออกหุ้นสามัญ 200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เพื่อชำระค่าธรรมเนียมทนายความให้กับสำนักงานทนายความแห่งหนึ่ง ราคาตลาดหุ้นละ 108 บาท บันทึกบัญชีโดย

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า 1		
วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต		
			บาท	สต.	บาท	สต.	
	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท (200x108)		21,600	-			
	หุ้นสามัญ (200x 100)				20,000	-	
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (200x8)				1,600	-	
	ออกหุ้นสามัญชำระค่าธรรมเนียม						
	ทนายความ 200 หุ้น ราคาหุ้นละ 100						
	บาท ราคาตลาดหุ้นละ 108 บาท						

1.3 จำหน่ายหุ้นเพื่อแลกกับสินทรัพย์ เป็นการออกหุ้นแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์อื่นที่ไม่ใช่เงินสด หรือสินทรัพย์ที่ได้มาจากผู้เริ่มกิจการหรือบุคคลอื่นที่มอบสินทรัพย์ให้แก่บริษัท เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร รถยนต์ เป็นต้น เพื่อไว้ใช้งานในบริษัท มีวิธีการบันทึกบัญชีดังนี้

กรณีที่ 1 ระบุราคาสินทรัพย์ไว้ในข้อตกลงหรือสัญญาแน่นอน

ตัวอย่าง 2.9 บริษัท กุหลาบ จำกัด ออกหุ้นสามัญ 5,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เพื่อแลกกับเครื่องจักรในราคาที่ยตกลงกันไว้ 560,000 บาท การบันทึกบัญชีมีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
	เครื่องจักร		560,000	-		
	ทุนเรือนหุ้น (5,500x 100)				550,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ				10,000	-
	ออกหุ้นสามัญ 5,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เพื่อแลกกับเครื่องจักร มูลค่า 560,000 บาท					

กรณีที่ 2 ใช้ราคาซื้อขายหุ้น (ราคาตลาด) ในวันที่ออกหุ้น

ตัวอย่าง 2.10 บริษัท ดอกบัว จำกัด ออกหุ้นสามัญ 5,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เพื่อแลกกับเครื่องจักร ราคาตลาดของหุ้นในวันนี้ หุ้นละ 103 การบันทึกบัญชีมีดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
	เครื่องจักร (5,500x103)		566,500	-		
	ทุนเรือนหุ้น (5,500x 100)				550,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (5,500x 3)				16,500	-
	ออกหุ้นสามัญ 5,500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ราคาตลาดของหุ้น หุ้นละ 103 บาท					

1.4 จำหน่ายหุ้นเพื่อแลกกับธุรกิจ ในการดำเนินธุรกิจบางครั้งบริษัทอาจต้องการขยายกิจการ โดยขอซื้อกิจการห้างหุ้นส่วน ซึ่งจะชำระด้วยการออกหุ้นของบริษัทเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ในการพิจารณาออกหุ้นเพื่อกับสินทรัพย์ของธุรกิจนั้น จะต้องพิจารณาถึงราคายุติธรรมของหุ้นทุนตลอดจนราคาของสินทรัพย์ที่รับโอนมาด้วย ในกรณีที่ราคายุติธรรมของหุ้นทุนสูงกว่าราคาสินทรัพย์สุทธิที่รับโอน ให้รับรู้เป็นค่าความนิยมที่คิดให้แก่ธุรกิจ

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นเพื่อแลกกับธุรกิจสามารถบันทึกได้โดยใช้

1.4.1 สมุดบัญชีชุดเดิมของธุรกิจที่รับโอนเป็นสมุดบัญชีของบริษัท

1.4.2 สมุดบัญชีชุดใหม่ของบริษัท

ตัวอย่างที่ 2.11 ดำและแดง เป็นหุ้นส่วนกันแบ่งกำไรขาดทุนในอัตรา 2 : 1 ตกลงเปลี่ยนกิจการห้างหุ้นส่วนเป็นบริษัท ดีแตก จำกัด ในวันที่ 1 เมษายน 25x1 โดยมีงบแสดงฐานะการเงิน ของกิจการดังนี้

ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 1 เมษายน 25x1

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
เงินสด	4,900	เจ้าหนี้การค้า	2,300
ลูกหนี้การค้า	3,000	ตัวเงินจ่าย	3,600
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>300</u>	เงินกู้	9,000
สินค้ายคงเหลือ	3,800	ทุน-ดำ	7,000
ที่ดิน	10,000	ทุน-แดง	<u>6,000</u>
อาคารและอุปกรณ์	12,500		13,000
หักค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>6,000</u>		
	<u>27,900</u>		<u>27,900</u>

บริษัท ดีแตก จำกัด จัดทะเบียนทุนหุ้นสามัญจำนวน 14,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท ตกลงรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดยกเว้นเงินสดของห้างหุ้นส่วน ดำ แดง โดยมีข้อตกลงให้ปรับปรุงรายการต่างๆ ดังนี้

- 1) ติราคาที่ดินใหม่เป็น 16,000 บาท
- 2) ติราคาสินค้ายคงเหลือเป็น 3,900 บาท
- 3) คิดดอกเบี้ยเงินกู้ค้างจ่าย ระยะเวลา 6 เดือน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี
- 4) บริษัท ดีแตก จำกัด นำหุ้นที่เหลือจากการโอนออกจำหน่าย ในราคาหุ้นละ 13 บาท

หุ้นส่วนทั้งสองคนยอมรับหุ้นสามัญ จำนวน 2,500 หุ้น เป็นการแลกเปลี่ยน โดยคำได้รับแบ่งไป 1,500 หุ้น และ แดง ได้รับแบ่ง 1,000 หุ้น สำหรับเงินสดของห้างหุ้นส่วนให้จ่ายคืนให้แก่หุ้นส่วนแต่ละคน

การคำนวณค่าความนิยม

มูลค่าหุ้นที่โอนให้หุ้นส่วน (2,500 × 15)	37,500
มูลค่าสินทรัพย์สุทธิที่โอน (2,700+3,900+16,000+6,500-2,300-3,600-9,000-225)	<u>13,975</u>
ค่าความนิยม	<u>23,525</u>

การจ่ายคืนทุน

	ดำ	แดง
ทุนก่อนปรับปรุง	7,000.00	6,000.00
บวกรายการปรับปรุง	3,916.67	1,958.33
ค่าความนิยม	<u>15,683.33</u>	<u>7,841.67</u>
รวม	26,600.00	15,800.00
หัก การโอนหุ้นสามัญ	<u>22,500.00</u>	<u>15,000.00</u>
จ่ายคืนทุนเป็นเงินสด	<u>4,100.00</u>	<u>800.00</u>

1. สมุดบัญชีชุดเดิมของธุรกิจที่รับโอนเป็นสมุดบัญชีของบริษัท

สมุดรายวันทั่วไป-ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด

หน้า 1

พ.ศ.25x1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วัน			บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	1	ที่ดิน (16,000-10,000)		6,000	-		
		สินค้าคงเหลือ(3,900-3,800)		100	-		
		ดอกเบี้ยค้างจ่าย $(9,000 \times \frac{6}{12} \times \frac{5}{100})$				225	-
		ทุน-ดำ $(5,875 \times \frac{2}{3})$				3,916	67
		ทุน-แดง $(5,875 \times \frac{1}{3})$				1,958	33
		ปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินก่อนโอน กิจการ					
		ค่าความนิยม		23,525	-		
		ทุน-ดำ $(23,525 \times \frac{2}{3})$				15,683	33
		ทุน-แดง $(23,525 \times \frac{1}{3})$				7,841	67
		บันทึกค่าความนิยมให้หุ้นส่วน					
		ทุน-ดำ $(1,500 \times 15)$		22,500	-		
		ทุน-แดง $(1,000 \times 15)$		15,000	-		
		หุ้นสามัญ $(2,500 \times 10)$				25,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(2,500x5)				12,500	-
		ออกหุ้นสามัญให้ ดำและแดง จำนวน 2,500 หุ้น					

สมุดรายวันทั่วไป-ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด

หน้า 2

พ.ศ.25x1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วัน			บาท	สต.	บาท	สต.
		ทุน-ดำ		4,100	-		
		ทุน-แดง		800	-		
		เงินสด				4,900	-
		บันทึกการจ่ายคืนทุน					
		เงินสด (11,500 x 13)		149,500	-		
		ทุนหุ้นสามัญ (11,500 x 10)				115,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (11,500 x 3)				34,500	-
		จำหน่ายหุ้นที่เหลือจำนวน 11,500 หุ้น ใน ราคาหุ้นละ 13 บาท					

2. สมุดบัญชีชุดใหม่

สมุดรายวันทั่วไป-ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด

หน้า 1

พ.ศ.25x1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วัน			บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	1	ที่ดิน (16,000-10,000)		6,000	-		
		สินค้าคงเหลือ(3,900-3,800)		100	-		
		ดอกเบี้ยค้างจ่าย ($9,000 \times \frac{6}{12} \times \frac{5}{100}$)				225	-
		ทุน-ดำ ($5,875 \times \frac{2}{3}$)				3,916	67
		ทุน-แดง ($5,875 \times \frac{1}{3}$)				1,958	33
		ปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินก่อนโอน กิจการ					
		ค่าความนิยม		23,525	-		
		ทุน-ดำ ($23,525 \times \frac{2}{3}$)				15,683	33
		ทุน-แดง ($23,525 \times \frac{1}{3}$)				7,841	67
		บันทึกค่าความนิยมให้หุ้นส่วน					

สมุดรายวันทั่วไป-ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด

หน้า 2

พ.ศ.25x1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วัน			บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	1	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		300	-		
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคารและอุปกรณ์		6,000	-		
		เจ้าหนี้การค้า		2,300	-		
		ตัวเงินจ่าย		3,600	-		
		เงินกู้		9,000	-		
		ดอกเบี้ยค้างจ่าย		225	-		
		ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด (2,500x15)		37,500	-		
		ลูกหนี้การค้า				3,000	-
		สินค้าคงเหลือ				3,900	-
		ที่ดิน				16,000	-
		อาคารและอุปกรณ์				12,500	-
		ค่าความนิยม				23,525	
		โอนสินทรัพย์และหนี้สินให้บริษัทดีแตก จำกัด					
		ทุน-ดำ		4,100	-		
		ทุน-แดง		800	-		
		เงินสด				4,900	-
		บันทึกการจ่ายคืนทุน					
		ทุน-ดำ (1,500 x 15)		22,500	-		
		ทุน-แดง (1,000 x 15)		15,000	-		
		หุ้นสามัญ (2,500 x 10)				25,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(2,500x5)				12,500	-
		ออกหุ้นสามัญให้ ดำและแดง จำนวน 2,500 หุ้น					
		เงินสด (11,500 x 13)		149,500	-		
		ทุนหุ้นสามัญ (11,500 x 10)				115,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (11,500 x 3)				34,500	-
		จำหน่ายหุ้นที่เหลือจำนวน 11,500 หุ้น ในราคาหุ้นละ 13 บาท					

การบันทึกบัญชีของบริษัท ดีแตก จำกัด

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท ดีแตก จำกัด

หน้า 1

พ.ศ.25x1		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วัน			บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	1	ลูกหนี้การค้า		3,000	-		
		สินค้าคงเหลือ		3,900	-		
		ที่ดิน		16,000	-		
		อาคารและอุปกรณ์		12,500	-		
		ค่าความนิยม		23,525	-		
		ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ				300	-
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคารและอุปกรณ์				6,000	-
		เจ้าหนี้การค้า				2,300	-
		ตัวเงินจ่าย				3,600	-
		เงินกู้				9,000	-
		ดอกเบี้ยค้างจ่าย				225	-
		ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด				37,500	-
		รับโอนสินทรัพย์และหนี้สิน					
		ห้างหุ้นส่วน ดำ แดง จำกัด		37,500	-		
เม.ย.	1	หุ้นสามัญ				25,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ				12,500	-
		บันทึกการออกหุ้นสามัญแลกกับสินทรัพย์สุทธิ					
		เงินสด (11,500 × 13)		149,500	-		
		ทุนหุ้นสามัญ (11,500 × 10)				115,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (11,500 × 3)				34,500	-
		จำหน่ายหุ้นที่เหลือจำนวน 11,500 หุ้นในราคาหุ้นละ 13 บาท					

2. การจำหน่ายหุ้นทุนโดยการเปิดให้จองและเรียกชำระเป็นงวด

การจำหน่ายหุ้นโดยชำระเป็นงวดๆ ของบริษัทจำกัดจะเปิดให้มีการจองซื้อหุ้น และให้ชำระค่าหุ้นงวดแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของราคาตามมูลค่า สำหรับกรณีที่เปิดให้จองหุ้นในราคาสูงกว่ามูลค่าส่วนเกินให้ชำระพร้อมค่าหุ้นงวดแรก หลังจากชำระค่าหุ้นครบจึงออกใบหุ้นให้ได้ มีขั้นตอนการบันทึกบัญชีดังนี้

2.1 จำหน่ายหุ้นในราคาตามมูลค่า บันทึกบัญชีโดยวันที่จองหุ้น

เดบิต	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น x ราคาที่จำหน่าย)	xx
	ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น x ราคาที่จำหน่าย)	xx
เครดิต	หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)	xx
	หุ้นสามัญที่จองแล้ว (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)	xx

วันที่ชำระค่าหุ้น

เดบิต	เงินสด	xx
	เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ	xx
	ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ	xx

วันที่ออกไปหุ้น เนื่องจากชำระค่าหุ้นครบแล้ว

เดบิต	หุ้นสามัญที่จองแล้ว	xx
	หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว	xx
	เครดิต หุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)	xx
	หุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)	xx

ตัวอย่างที่ 2.12 บริษัท อิงอิง จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด มีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นในปี 25x2 ดังต่อไปนี้

- เม.ย. 1 จดทะเบียนหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และ จดทะเบียนหุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 30 บาท
- 3 นำหุ้นออกจำหน่ายโดยเปิดให้จองหุ้น หุ้นสามัญมีผู้จอง 800 หุ้น ในราคาตามมูลค่า หุ้นบุริมสิทธิมีผู้จอง 800 หุ้น ในราคาตามมูลค่าชำระเงินงวดแรก 25% ที่เหลือแบ่งชำระ 2 งวด งวดละเท่าๆ กัน
- 14 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ได้รับเงินครบ
- 26 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 3 ได้รับเงินครบ บริษัทออกไปหุ้นให้
- ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
25x2 เม.ย.	1	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และจดทะเบียนหุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 30 บาท					
	3	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x100) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x 30) หุ้นสามัญที่จองแล้ว (800x100) หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว (800x 30) จองหุ้นสามัญ 800 หุ้น ในราคาหุ้นตามมูลค่าและหุ้นบุริมสิทธิ 800 หุ้น ในราคาตามมูลค่า		80,000 24,000	- -	80,000 24,000	- -
		เงินสด (800x25)+(800x7.50) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x25) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x7.50) รับชำระค่าหุ้นงวดแรก 25% ค่าหุ้นสามัญ 100x25% =25 บาท ค่าหุ้นบุริมสิทธิ 30x25%= 7.50 บาท		26,000	-	20,000 6,000	- -
	14	เงินสด (800x37.50)+(800x11.25) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x37.50) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x11.25) รับชำระค่าหุ้นงวดที่สอง ค่าหุ้นสามัญ 100-25 =75÷2 = 37.50 บาท ค่าหุ้นบุริมสิทธิ 30-7.50= 22.50÷2 = 11.25 บาท		39,000	-	30,000 9,000	- -
เม.ย.	26	เงินสด (800x37.50)+(800x11.25) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x37.50) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x11.25) รับชำระค่าหุ้นงวดที่สาม		39,000	-	30,000 9,000	- -

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	26	ทุนหุ้นสามัญที่จองแล้ว	80,000	-		
		ทุนหุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว	24,000	-		
		ทุนหุ้นสามัญ (800 x 100)			80,000	-
		ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (800 x 30)			24,000	-
		ชำระค่าหุ้นครบ ออกใบหุ้นให้				

2.2 จำหน่ายหุ้นในราคาสูงกว่ามูลค่า บันทึกบัญชีโดย
วันที่จองหุ้น

เดบิต	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น x ราคาที่จำหน่าย)	xx	
	ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น x ราคาที่จำหน่าย)	xx	
เครดิต	หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)		xx
	หุ้นสามัญที่จองแล้ว (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)		xx
	ส่วนเกินมูลค่า-หุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น x ส่วนเกินมูลค่าต่อหุ้น)	xx	
	ส่วนเกินมูลค่า-หุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น x ส่วนเกินมูลค่าต่อหุ้น)	xx	

วันที่ชำระค่าหุ้น

เดบิต	เงินสด	xx	
	เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ		xx
	ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ		xx

วันที่ออกใบหุ้นเนื่องจากชำระค่าหุ้นครบแล้ว

เดบิต	หุ้นสามัญที่จองแล้ว	xx	
	หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว	xx	
	เครดิต หุ้นสามัญ (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)		xx
	หุ้นบุริมสิทธิ (จำนวนหุ้น x ราคาตามมูลค่า)		xx

ตัวอย่างที่ 2.13 บริษัท อรอร จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด มีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้น ในปี 25x2 ดังต่อไปนี้

- เม.ย. 1 จดทะเบียนหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และ จดทะเบียนหุ้น
บุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 30 บาท
- 3 นำหุ้นออกจำหน่ายโดยเปิดให้จองหุ้น หุ้นสามัญมีผู้จอง 800 หุ้น ในราคาหุ้นละ
108 บาท ส่วนหุ้นบุริมสิทธิมีผู้จอง 800 หุ้น ในราคาหุ้นละ 35 บาท ผู้จองหุ้น
ชำระเงินงวดแรก 30% พร้อมส่วนเกินที่เหลือแบ่งชำระ 2 งวด งวดละเท่าๆ กัน
- 14 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ได้รับเงินครบ
- 22 จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือทั้งหมดในราคาหุ้นละ 104 บาท ได้รับเงินสด
- 26 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 3 ได้รับเงินครบ บริษัทออกใบหุ้นให้
- 29 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือทั้งหมดในราคาหุ้นละ 32 บาท ได้รับเงินสด
- ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
25x2							
เม.ย.	1	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่า หุ้นละ 100 บาท และจดทะเบียนหุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 30 บาท					
	3	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x108) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x 35) หุ้นสามัญที่จองแล้ว (800x100) หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว (800x 30) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (800x 8) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x 5) จองหุ้นสามัญ 800 หุ้น ในราคาหุ้นละ 108 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 800 หุ้น ในราคาหุ้น ละ 35 บาท		86,400 28,000	- -	80,000 24,000 6,400 4,000	- - - -
		เงินสด (800x38)+(800x14) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x38) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x14) รับชำระค่าหุ้นงวดแรก 30% พร้อมส่วนเกิน ค่าหุ้นสามัญ $100 \times 30\% = 30 + 8 = 38$ บาท ค่าหุ้นบุริมสิทธิ $30 \times 30\% = 9 + 5 = 14$ บาท		41,600	-	30,400 11,200	- -

ราคาตามมูลค่า

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	14	เงินสด (800x35)+(800x10.50) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x35) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x10.50) รับชำระค่าหุ้นงวดที่สอง ค่าหุ้นสามัญ $108-38 = 70 \div 2 = 35$ บาท ค่าหุ้นบุริมสิทธิ $35-14 = 21 \div 2 = 10.50$ บาท		36,400	-	28,000 8,400	- -
	22	เงินสด (200x 104) หุ้นสามัญ (200x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (200x 4) จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือทั้งหมด ในราคาหุ้นละ 104 บาท		20,800	-	20,000 800	- -
	26	เงินสด (800x35)+(800x10.50) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (800x35) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ (800x10.50) รับชำระค่าหุ้นงวดที่สาม		36,400	-	28,000 8,400	- -
	26	หุ้นสามัญที่จองแล้ว หุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว หุ้นสามัญ(800 x 100) หุ้นบุริมสิทธิ (800x30) ชำระค่าหุ้นครบ ออกใบหุ้นให้		80,000 24,000	- -	80,000 24,000	- -
	29	เงินสด (200x 32) หุ้นบุริมสิทธิ (200x 30) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (200x 2) จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือทั้งหมด ในราคาหุ้นละ 32 บาท		6,400	-	6,000 400	- -

การริบหุ้น (Forfeiture)

การริบหุ้น หมายถึง การยึดครองหุ้นในส่วนที่ผู้ถือหุ้นไม่สามารถนำเงินชำระค่าหุ้นส่วนที่เหลือได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ถือหุ้นรายดังกล่าวนี้ จะกลายเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ตามกฎหมาย ซึ่งจะต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่บริษัทนับตั้งแต่วันที่กำหนดให้ส่งใช้จนถึงวันที่ชำระเสร็จสิ้น ตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

การริบหุ้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1121-1125 ได้กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการริบหุ้นของบริษัท ดังนี้

1. การเรียกเก็บเงินค่าหุ้นแต่ละครั้ง บริษัทจะต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 21 วัน โดยการส่งจดหมายลงทะเบียน และแจ้งรายละเอียดการนำส่งเงิน
 2. ถ้าผู้ถือหุ้นยังไม่ส่งเงินค่าหุ้นตามเวลาที่เรียกเก็บ จะต้องเสียดอกเบี้ยนับแต่วันครบกำหนดจนถึงวันที่ได้ส่งใช้
 3. ถ้าผู้ถือหุ้นยังไม่ส่งใช้เงินค่าหุ้นตามวันที่กำหนด ให้กรรมการส่งจดหมายลงทะเบียนเรียกเก็บเงินค่าหุ้นพร้อมดอกเบี้ย และบอกระบุข้อความว่า “ถ้าไม่นำเงินมาชำระค่าหุ้น จะทำการริบหุ้นนั้น”
 - 4.ให้นำหุ้นที่รับนั้นออกขายทอดตลาดทันที นำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดหักค่าหุ้นที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่ผู้ถือหุ้นนั้น
- การขายทอดตลาดหุ้นที่ถูกริบนั้น ให้ขายโดยเปิดเผยต่อประชาชนทั่วไป โดยจะขายในราคาสูงหรือต่ำกว่ามูลค่าก็ได้ ผู้ที่ประมูลได้ในราคาสูงสุดจะเป็นเจ้าของหุ้นนั้น โดยไม่จำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นที่ถูกริบไปแล้วนั้น วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการริบหุ้นตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างชาตมี 4 ดังนี้

วิธีที่ 1 ริบหุ้นทั้งหมดและจ่ายเงินคืนให้หลังจากหักค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นทอดตลาด ดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดและส่วนที่เหลือจ่ายคืนทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น (วิธีนี้สอดคล้องกับกฎหมายไทย มาตรา 1125)

ขั้นตอนที่ 1 ยกเลิกการจองหุ้นที่ถูกริบ และส่วนเกินมูลค่าหุ้น(ถ้ามี) และตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบด้วยจำนวนเงินที่ส่งใช้ค่าหุ้นแล้ว

เดบิต หุ้น....ที่จองแล้ว (จำนวนหุ้นที่รับ x ราคาตามมูลค่า)	xx
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.... (จำนวนหุ้นที่รับ x ส่วนเกิน)	xx
เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้น..... (จำนวนหุ้นที่รับ x เงินค้างชำระ)	xx
เจ้าหน้าที่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (จำนวนหุ้นที่รับ x เงินที่ชำระแล้ว)	xx

ขั้นตอนที่ 2 นำหุ้นที่ถูกริบขายทอดตลาด

เดบิต เงินสด (จำนวนหุ้นที่รับ x ราคาขาย)	xx
เจ้าหน้าที่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx
เครดิต หุ้น..... (จำนวนหุ้นที่รับ x ราคาตามมูลค่า)	xx
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น... (จำนวนหุ้นที่รับ x ส่วนเกิน)	xx

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด

เดบิต เจ้าหน้าที่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx
เครดิต เงินสด	xx

ขั้นตอนที่ 4 บันทึกการคิดดอกเบี้ย(จำนวนเงินที่ค้างชำระ x อัตราดอกเบี้ย x ระยะเวลา
ค้างชำระ)

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx	
เครดิต ดอกเบี้ยรับ		xx

ขั้นตอนที่ 5 จ่ายเงินที่เหลือคืนผู้ถือหุ้นที่ถูกริบหลังหักค่าใช้จ่ายค่างานชำระ ค่าใช้จ่าย
และดอกเบี้ยแล้ว

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx	
เครดิต เงินสด		xx

ตัวอย่างที่ 2.14 บริษัท สดใส จำกัด จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท จำหน่ายในราคา 220 บาท เรียกให้ชำระค่าหุ้นงวดแรก 30% พร้อมส่วนเกินมูลค่าหุ้นได้รับเงินครบ ต่อมาเรียกชำระค่าหุ้นส่วนที่เหลือทั้งหมด ผู้ถือหุ้นรายหนึ่ง จำนวน 100 หุ้น ไม่ชำระค่าหุ้น บริษัทมีมติให้รับหุ้น 100 หุ้น แล้วนำขายทอดตลาดในราคา 215 บาท เสียค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ 500 บาท คิดดอกเบี้ยจากผู้ถือหุ้นเดิม 10 % ต่อปี ระยะเวลา 1 เดือน

ให้ทำ บันทึกรายการจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้นตามวิธีที่ 1

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท					
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ(2,000x220)		440,000	-		
	หุ้นสามัญที่จองแล้ว(2,000x200)				400,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(2,000x20)				40,000	-
	รับการจองหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท ในราคาหุ้นละ 220 บาท					
	เงินสด (2,000x80)		160,000	-		
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (2,000x80)				160,000	-
	รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 1 พร้อมส่วนเกิน ค่าหุ้น (200 x 30%)+ 20 = 80 บาท/หุ้น					

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
ชั้น 1	เงินสด (1,900x140) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (1,900x140) รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 จำนวนหุ้น 2,000-100 = 1,900 หุ้น ค่าหุ้น 200 x 70% = 140 บาท/หุ้น หรือ ค่าหุ้นที่ขาย 220 -80 = 140 บาท		266,000	-	266,000	-
	หุ้นสามัญที่จองแล้ว หุ้นสามัญ ออกไปหุ้นสำหรับหุ้นที่ชำระครบแล้ว จำนวน 1,900 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท		380,000	-	380,000	-
	การรับหุ้นวิธีที่ 1 หุ้นสามัญที่จองแล้ว(100 x 200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(100 x 20) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (100 x 140) เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (100 x 80) ยกเลิกการจองหุ้นที่ค้างชำระ 100 หุ้น		20,000 2,000	- -	14,000 8,000	- -
	เงินสด(100 x 215) เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ(100 x 5) หุ้นสามัญ(100 x 200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(100 x 20) นำหุ้นที่รับขายทอดตลาด ราคา 215 บาท		21,500 500	- -	20,000 2,000	- -
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เงินสด จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ		500	-	500	-
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ ดอกเบี้ยรับ $(14,000 \times 10\% \times \frac{1}{12})$ คิติดอกเบี้ยจากลูกหนี้ที่ค้างชำระในอัตรา 10% ต่อปี ระยะเวลา 1 เดือน		116	67	116	67
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เงินสด จ่ายเงินที่เหลือคืนผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (8,000 - 500 -500 -116.67)		6,883	33	6,883	33

วิธีที่ 2 ออกใบหุ้นตามส่วนที่ชำระค่าหุ้นครบ

ขั้นที่ 1 บันทึกยกเลิกการจองหุ้น

ก) คำนวณหาจำนวนเงินที่ชำระแล้ว

= จำนวนหุ้นถูกริบ x ยอดเงินที่ชำระแล้วต่อหุ้น

ข) คำนวณจำนวนหุ้นที่ออกให้บางส่วน

$$= \frac{\text{จำนวนเงินตาม ก) - ค่าใช้จ่าย - ดอกเบี้ย}}{\text{ราคาเปิดให้จอง}}$$

ค) หาจำนวนหุ้นที่ถูกริบ

= จำนวนหุ้นที่ถูกริบ - จำนวนหุ้นที่สามารถออกให้บางส่วน

บันทึกบัญชีโดย

เดบิต	หุ้น....ที่จอง (หุ้นที่ถูกริบ x ราคาตามมูลค่า)	xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น....(หุ้นที่เหลือจากการออกใบหุ้น x ส่วนเกิน)	xx
เครดิต	หุ้น..... (หุ้นที่ออกใบหุ้น x ราคาตามมูลค่า)	xx
	ลูกหนี้ค่าหุ้น.....(หุ้นที่จอง x เงินค้างชำระ)	xx
	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (เงินที่เหลือ)	xx

ขั้นที่ 2 บันทึกการนำหุ้นที่เหลือจากการออกใบหุ้น ไปขายทอดตลาด

เดบิต	เงินสด	(หุ้นที่เหลือ x ราคาขาย)	xx
	เครดิต	หุ้น.....(หุ้นที่เหลือ x ราคาตามมูลค่า)	xx
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่เหลือ x ส่วนเกิน)	xx

ขั้นที่ 3 บันทึกการจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด

**ในกรณีบริษัทเป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายเอง สามารถบันทึกบัญชีโดย

เดบิต	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	xx	
	เครดิต	เงินสด	xx

**ในกรณีผู้ถือหุ้นที่ถูกริบเป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายเอง สามารถบันทึกบัญชีโดย

เดบิต	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx	
	เครดิต	เงินสด	xx

ขั้นที่ 4 บันทึกดอกเบี้ยที่คิดจากผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx	
เครดิต ดอกเบี้ยรับ		xx

ขั้นที่ 5 บันทึกการคืนเงินที่เหลือแก่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (ถ้ามี)

เดบิต เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ	xx	
เครดิต เงินสด		xx

ตัวอย่างที่ 2.15 จากโจทย์ตัวอย่างที่ 2.14 ให้บันทึกรายการริบหุ้นตามวิธีที่ 2
คำนวณการออกใบหุ้นให้บางส่วน

ก) คำนวณหาจำนวนเงินที่ชำระแล้ว

$$= 100 \times 80$$

$$= 8,000 \text{ บาท}$$

ข) คำนวณจำนวนหุ้นที่ออกให้บางส่วน

$$= \frac{8,000 - 500 - 116.67}{220}$$

$$= 33.56 \text{ หุ้น หรือ 33 หุ้น}$$

ค) หาจำนวนหุ้นที่ถูกริบ

$$= 100 - 33$$

$$= 67 \text{ หุ้น}$$

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
ขั้นที่ 1	หุ้นสามัญที่จองแล้ว(100 x 200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(67 x 20) หุ้นสามัญ (33x200) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (100x 140) เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ ริบหุ้นโดยการยกเลิกการจองหุ้น 67 หุ้น และออกใบหุ้น 33 หุ้น		20,000 1,340	- -	6,600 14,000 740	- - -

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
ชั้นที่ 2	เงินสด(67 x 215) หุ้นสามัญ(67 x 200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(67 x 15) นำหุ้นที่รับขายทอดตลาด 64 หุ้น ในราคา หุ้นละ 215 บาท		14,405	-	13,400	-
ชั้นที่ 3	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เงินสด จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ		500	-	500	-
ชั้นที่ 4	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ ดอกเบี้ยรับ $(14,000 \times 10\% \times \frac{1}{12})$ คิดดอกเบี้ยจากลูกหนี้ที่ค้างชำระในอัตรา 10% ต่อปี ระยะเวลา 1 เดือน		116	67	116	67
ชั้นที่ 5	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เงินสด จ่ายเงินที่เหลือคืนผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (740-500 -116.67)		123	33	123	33

วิธีที่ 3 รับหุ้น นำขายทอดตลาดและบริษัทคืนเงินให้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบด้วยจำนวนเงินที่
ชำระมาแล้วทั้งหมด

ชั้นที่ 1 บันทึกยกเลิกการจองหุ้น

เดบิต	หุ้น.....ที่จองแล้ว (หุ้นที่ถูกริบ×ราคาตามมูลค่า)	xx	
	ส่วนเกินมูลค่า...(หุ้นที่ถูกริบ×ส่วนเกิน)	xx	
เครดิต	ลูกหนี้ค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ×เงินที่ค้างชำระ)		xx
	เงินสด (หุ้นที่ถูกริบ×เงินที่ชำระแล้ว)		xx

ชั้นที่ 2 บันทึกการนำหุ้นที่ถูกริบออกขายทอดตลาด

เดบิต	เงินสด (หุ้นที่ถูกริบ×ราคาขาย)	xx	
เครดิต	หุ้น....(หุ้นที่ถูกริบ×ราคาตามมูลค่า)		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ×ส่วนเกิน)		xx

ขั้นที่ 3 บันทึกการจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด (บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด เนื่องจากคืนเงินให้ผู้จองซื้อหุ้นแล้ว)

เดบิต ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	xx
เครดิต เงินสด	xx

*วิธีนี้จะไม่ขึ้นที่ 4 การบันทึกการคิดดอกเบี้ย และขั้นที่ 5 การจ่ายเงินที่เหลือคืนผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เนื่องจากคืนเงินไปหมดแล้ว

ตัวอย่างที่ 2.16 จากโจทย์ตัวอย่างที่ 2.14 บันทึกการรับหุ้นตามวิธีที่ 3 ดังนี้

สมุทราญวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
ขั้นที่ 1	หุ้นสามัญที่จองแล้ว(100 x 200)		20,000	-		
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(100 x 20)		2,000	-		
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (100 x 140)				14,000	-
	เงินสด (100 x 80)				8,000	-
	ยกเลิกการจองหุ้นที่ค้างชำระ 100 หุ้น และคืนเงินให้แก่ผู้จองซื้อหุ้น 80 บาท					
ขั้นที่ 2	เงินสด (100 x 215)		20,000	-		
	หุ้นสามัญ (100 x 200)				20,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (100 x 15)				1,500	-
	นำหุ้นที่ขายทอดตลาด ในราคาหุ้นละ 215 บาท					
ขั้นที่ 3	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท		500	-		
	เงินสด				500	-
	จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ					

วิธีที่ 4 รับเงินที่ชำระมาทั้งหมด

ขั้นที่ 1 บันทึกยกเลิกการจองหุ้นและรับเงินค่าหุ้นที่ชำระมาแล้วทั้งหมด

เดบิต หุ้น.....ที่จองแล้ว(หุ้นที่ถูกริบxราคาตามมูลค่า)	xx
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบxส่วนเกิน)	xx
เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบxเงินที่ค้างชำระ)	xx
ส่วนเกินทุนจากการรับหุ้น (หุ้นที่ถูกริบxเงินที่ค้างชำระแล้ว)	xx

ขั้นที่ 2 บันทึกการนำหุ้นที่ถูกริบออกขายทอดตลาด

เดบิต	เงินสด (หุ้นที่ถูกริบ×ราคาขาย)	xx	
	เครดิต หุ้น....(หุ้นที่ถูกริบ×ราคาตามมูลค่า)		xx
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น.....(หุ้นที่ถูกริบ×ส่วนเกิน)		xx

ขั้นที่ 3 บันทึกการจ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด (บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบเอง)

เดบิต	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	xx	
	เครดิต เงินสด		xx

ตัวอย่างที่ 2.17 จากโจทย์ตัวอย่างที่ 2.14 บันทึกการรับหุ้นตามวิธีที่ 4 ดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
ขั้นที่ 1	หุ้นสามัญที่จองแล้ว (100 × 200)		20,000	-		
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (100 × 20)		2,000	-		
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (100 × 140)				14,000	-
	ส่วนเกินทุนจากการรับหุ้น				8,000	-
	ยกเลิกการจองหุ้นที่ค้างชำระ 100 หุ้น และรับเงินที่ส่งใช้					
ขั้นที่ 2	เงินสด (100 × 215)		20,000	-		
	หุ้นสามัญ (100 × 200)				20,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (100 × 15)				1,500	-
	นำหุ้นที่รับขายทอดตลาด ในราคาหุ้นละ 215 บาท					
ขั้นที่ 3	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท		500	-		
	เงินสด				500	-
	จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ					

สรุปหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

1. การจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัด สามารถจำหน่ายได้ 2 ราคา ได้แก่ ราคาตามมูลค่า และราคาสูงกว่ามูลค่า ซึ่งวิธีบันทึกบัญชีในการจำหน่ายหุ้น แบ่งออกเป็น 2 วิธีดังนี้

1.1 ชำระค่าหุ้นครั้งเดียวเต็มจำนวน โดย

1.1.1 เงินสด

1.1.2 ชำระค่าบริการ

1.1.3 แลกกับสินทรัพย์อื่น

1.1.4 แลกกับธุรกิจ

1.2 การเปิดให้จองและเรียกชำระเป็นงวด

1.2.1 ชำระครบและออกไปหุ้นให้ผู้จอง

1.2.2 ชำระไม่ครบตามข้อตกลงหุ้นถูกริบ ตามกฎหมายกำหนดให้มี 4 วิธี

2. บริษัทมหาชนจำกัด จำหน่ายหุ้นได้ 3 ราคา ได้แก่ ราคาตามมูลค่า ราคาสูงกว่ามูลค่า และราคาต่ำกว่ามูลค่า ซึ่งวิธีบันทึกบัญชีในการจำหน่ายหุ้น กฎหมายกำหนดให้ชำระค่าหุ้นครั้งเดียวเต็มจำนวนเท่านั้น ซึ่งสามารถชำระโดย

2.1 เงินสด

2.2 ชำระค่าบริการ

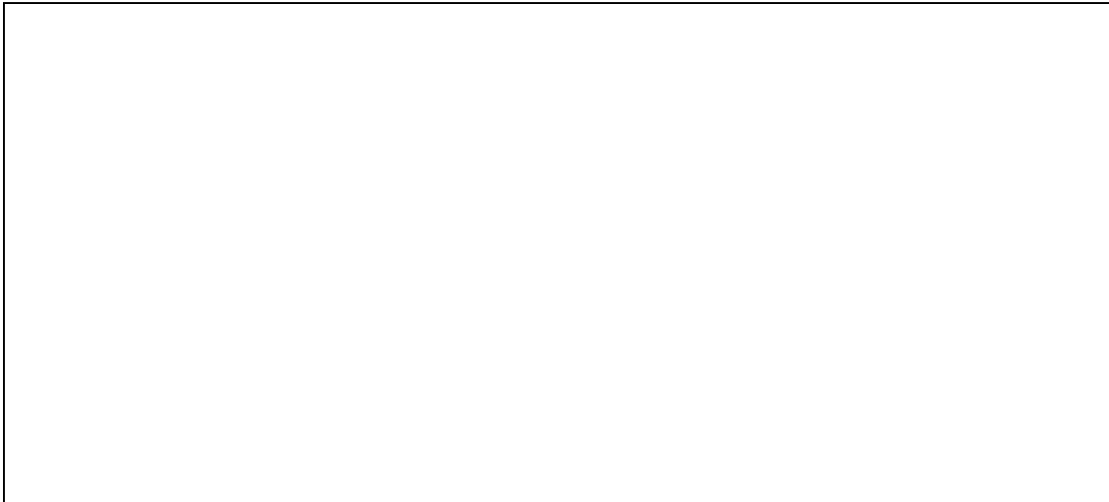
2.3 แลกกับสินทรัพย์อื่น

2.4 แลกกับธุรกิจ

แบบฝึกหัด
หน่วยที่ 2 การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ใจความที่ถูกต้อง

1. ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัดมีกี่ราคา อะไรบ้าง อธิบายเป็นแผนภาพ

2. ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัดมีกี่ราคา อะไรบ้าง อธิบายเป็นแผนภาพ

3. การจำหน่ายหุ้นของบริษัทแบ่งออกเป็นกี่วิธี อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4. ทะเบียนผู้ถือหุ้นหมายถึงอะไร

.....

.....

.....

5. ส่วนประกอบของทะเบียนผู้ถือหุ้นมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

6. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทหมายถึงอะไร ยกตัวอย่างประกอบ 5 รายการ

.....

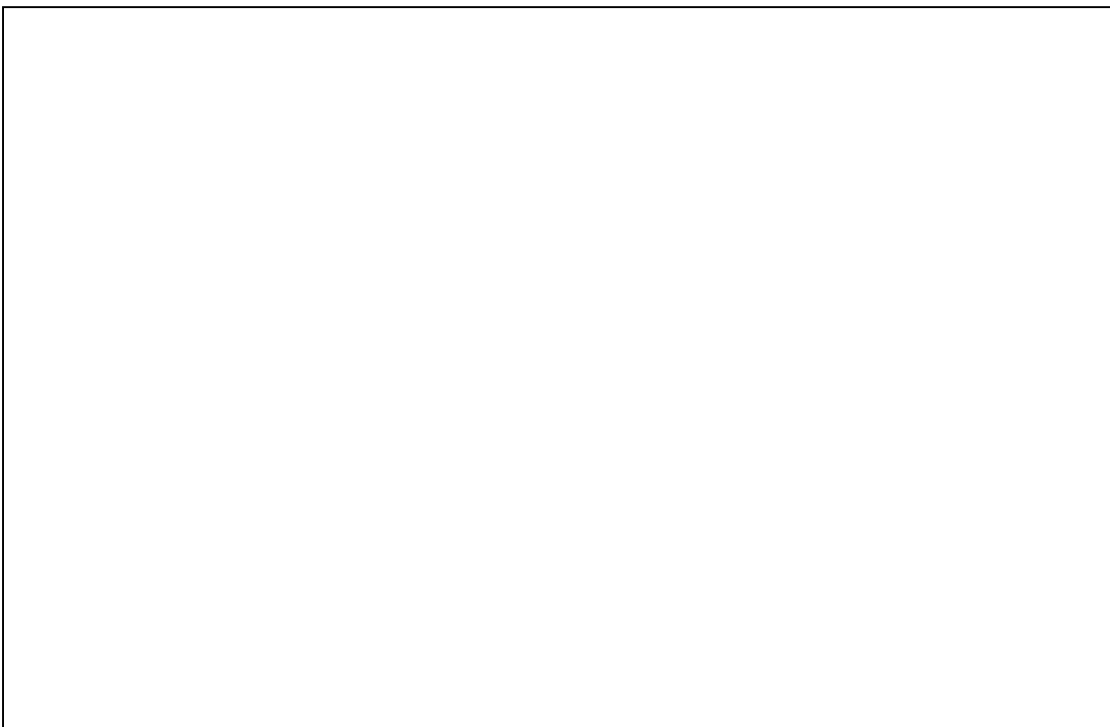
.....

.....

.....

.....

7. การรับหุ้นมีกี่วิธี อะไรบ้าง จงอธิบายเป็นแผนภาพ

ตอนที่ 2 จงทำแบบฝึกทักษะต่อไปนี้

1.บริษัท วัน วัน จำกัด มีรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทจำกัดเกิดขึ้นดังนี้
25x2

มี.ค. 3 จ่ายค่าพาหนะในการติดต่อ 100 บาท

8 จ่ายค่าพิมพ์ใบหุ้น 2,750 บาท และค่ารับรองในการประชุมจัดตั้งบริษัท 3,000 บาท

10 ได้รับใบแจ้งหนี้ค่าพิมพ์หนังสือชี้ชวนให้ซื้อหุ้น 12,000 บาท จากโรงพิมพ์สอสี

22 จ่ายค่าธรรมเนียมจดทะเบียนและค่าธรรมเนียมทนายความให้กับสำนักงานทนายความรวม
เพื่อนเป็นเงิน 3,500 บาท

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

2.บริษัท วันสิริ จำกัด มีรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทจำกัดเกิดขึ้นปี 25x3 ดังนี้

ม.ค.5 จ่ายหุ้นสามัญของบริษัท เป็นค่าตอบแทนให้ผู้เริ่มก่อการในราคาตามมูลค่า จำนวน 60 หุ้น ๆ
ละ 100 บาท

8 จ่ายเงินซื้อเครื่องดัดเพื่อเลี้ยงผู้เข้าประชุมในการจัดตั้งบริษัท 2,500 บาท

10 จ่ายเงินค่าแบบฟอร์มคำขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท 200 บาท ค่าตรายางประทับบริษัท 500
บาท ค่าถ่ายเอกสาร 300 บาทค่าพิมพ์เอกสารต่างๆ 1,350 บาท

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

3. ให้บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปตามกรณีดังนี้

กรณีที่ 1 บริษัท แสงหา จำกัด จำหน่ายหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ในราคาตาม
มูลค่า และจำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท ในราคาตามมูลค่า

กรณีที่ 2 บริษัท แสงสุข จำกัด จำหน่ายหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ในราคาหุ้น
ละ 105 บาท และจำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 500 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท ในราคาหุ้นละ 55 บาท

4. บริษัท ผนวก จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด มีรายการจำหน่ายหุ้นในปี 25x2 ดังนี้

เม.ย. 1 จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 2,000
หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท

6 นำหุ้นออกจำหน่ายมีผู้จองซื้อหุ้นสามัญ 1,500 หุ้น ราคาหุ้นละ 110 บาท และ
จองหุ้นบุริมสิทธิ 1,300 หุ้น ราคาหุ้นละ 56 บาท ชำระเงินงวดแรก 30% พร้อม
ส่วนเกิน ที่เหลือแบ่งชำระ 2 งวด งวดละเท่าๆ กัน

10 จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือได้รับเงินหุ้นละ 108 บาท

15 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ได้รับเงินครบ

26 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือได้รับเงินหุ้นละ 54 บาท

29 รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 3 ได้รับเงินครบ บริษัทจึงออกใบหุ้นให้ทันที

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

5. บริษัท กล้วยน้ำว่า จำกัด ดำเนินกิจการโดยมีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นดังนี้

25x2

- มี.ค. 1 จดทะเบียนหุ้นสามัญ จำนวน 4,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท หุ้นบุริมสิทธิ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท
- 10 จำหน่ายหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 210 บาท และหุ้นบุริมสิทธิจำนวน 1,500 หุ้น ในราคาหุ้นละ 55 บาท ได้รับชำระเป็นเงินสด
- 16 จำหน่ายหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 240 บาท ได้รับชำระเป็นเครื่องจักร 300,000 บาท เครื่องถ่ายเอกสาร 100,000 บาท ที่เหลือรับชำระเป็นเงินสด
- 21 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิทั้งหมด โดยรับชำระเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ราคา 35,000 บาท
- 24 ออกหุ้นสามัญ 150 หุ้น เพื่อชำระค่าบริการในการจัดตั้งบริษัท 35,000 บาท
- 29 จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือทั้งหมดในราคาหุ้นละ 250 บาท

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

6. ต่อไปนี้เป็นงบแสดงฐานะการเงินของห้างหุ้นส่วนจำกัด การ์ฟิล

ห้างหุ้นส่วนจำกัด การ์ฟิล

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 25X2

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสด	12,000
ลูกหนี้	21,000
สินค้าคงเหลือ	16,000

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

อุปกรณ์สำนักงาน	<u>50,000</u>
-----------------	---------------

รวมสินทรัพย์	<u>99,000</u>
---------------------	----------------------

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้	9,000
----------	-------

ส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน

ทุน-การ์	40,000
----------	--------

ทุน-ฟิล	<u>50,000</u>
---------	---------------

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>99,000</u>
---------------------------------------	----------------------

บริษัท กะทิสต์ จำกัด จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท มีรายการออกหุ้นสามัญ ในเดือนมีนาคม 25X2 ดังนี้

- มี.ค. 1 จำหน่ายหุ้นสามัญ 600 หุ้น ในราคาหุ้นละ 206 บาท
 6 ออกหุ้นสามัญเพื่อรับโอนสิทธิ์ และหนี้สินจากห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิล โดยตกลงให้ปรับปรุงสิทธิ์และหนี้สินดังนี้
 1. ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 3% ของลูกหนี้
 2. ตีราคาสินค้าคงเหลือเพิ่มอีก 4,000 บาท
 3. ตั้งค่าเสื่อมราคาสะสมอุปกรณ์สำนักงาน 5,000 บาท
 4. ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่าย 2,500 บาท
 บริษัทตกลงออกหุ้นสามัญให้จำนวน 600 หุ้น ในราคาตามมูลค่า หากสิทธิ์สุทธิที่รับโอนมีราคาต่ำกว่าหุ้นสามัญให้ตั้งค่าความนิยม
 17 ออกจำหน่ายหุ้นสามัญ มีผู้จองหุ้นที่เหลือทั้งหมด ในราคาหุ้นละ 206 บาท เรียกชำระเงินงวดแรกตามกฎหมาย ส่วนที่เหลือชำระวันที่ 1 เม.ย. และ 1 พ.ค.
 26 จ่ายค่ารับรองในการประชุมจัดตั้งบริษัท 2,500 บาท
 30 จ่ายค่าพิมพ์ใบหุ้นและเอกสารต่างๆ 1,350 บาท
 ให้ทำ บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไปของบริษัท กะทิสด จำกัด

7. บริษัท น้ำลำธาร จำกัด (มหาชน) ดำเนินกิจการโดยมีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นดังนี้
 25x3

- พ.ค. 1 จัดทะเบียนเพิ่มทุนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท หุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น
 มูลค่าหุ้นละ 60 บาท
 6 จำหน่ายหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 170 บาท
 10 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 500 หุ้น ในราคาหุ้นละ 56 บาท
 17 จำหน่ายหุ้นสามัญ 300 หุ้น ในราคาหุ้นละ 208 บาท
 21 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 200 หุ้น ในราคาหุ้นละ 60 บาท
 26 จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือในราคาหุ้นละ 65 บาท
 30 จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือในราคาหุ้นละ 207 บาท

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

8. บริษัท เพชรเทียม จำกัด จัดทะเบียนหุ้นสามัญ 3,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำหน่ายในราคา 115 บาท มีผู้จองหุ้นครบ บริษัทเรียกเก็บค่าหุ้น 2 งวด ชำระงวดแรก 30% ได้รับเงินครบ แต่ในการชำระงวดที่ 2 ปรากฏว่าเก็บเงินได้เพียง 2,800 หุ้น บริษัทออกใบหุ้นให้แก่ผู้ที่ชำระเงินครบ ต่อมาคณะกรรมการของบริษัทมีมติให้รับหุ้น แล้วนำออกขายทอดตลาด ซึ่งขายได้หุ้นละ 110 บาท เสียค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด 500 บาทและ คิดดอกเบี้ยค้างชำระ 10% ต่อปี ระยะเวลา 1 เดือน หลังจากหักผลขาดทุนจากการขายทอดตลาด ค่าใช้จ่ายในการขายหุ้น และดอกเบี้ยค้างชำระ แล้วบริษัทคืนเงินให้แก่ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบไป

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

9.บริษัทเพชรแท้ จำกัด ได้ดำเนินการจัดตั้งบริษัทจำกัด มีรายการเกี่ยวกับการจำหน่ายหุ้นดังนี้

25x3	3	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 4,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท
ม.ค.	6	นำหุ้นสามัญออกจำหน่ายมีผู้จองหุ้นสามัญ 3,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 120 บาท รับชำระเงินงวดแรก 25% ของมูลค่าหุ้น ที่เหลืออีก 2 งวด ชำระเท่าๆกัน
	10	จำหน่ายหุ้นสามัญเป็นเงินสด 500 หุ้น ในราคาหุ้นละ 115 บาท
	25	รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ได้รับเงินครบ
	30	จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือในราคาหุ้นละ 108 บาท ได้รับเงินครบ
ก.พ.	16	รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 3 มีผู้จองหุ้น 2,900 หุ้น ชำระมาครบถ้วน ส่วนอีก 100 หุ้น ไม่สามารถชำระค่าหุ้นที่เรียกเก็บได้ บริษัทจึงแจ้งให้ชำระค่าหุ้น
	22	บริษัทรับหุ้นที่ผิดนัด แล้วนำออกขายทอดตลาดในราคาหุ้นละ 110 บาท เสีย ค่าใช้จ่ายในการขายหุ้น 300 บาท
มี.ค.	16	คืนเงินที่เหลือให้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ(ถ้ามี)พร้อมคิดดอกเบี้ยในอัตรา 8%ต่อปี นับ จากวันที่ค้างชำระจนถึงวันนี้

ให้ทำ บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป จนถึงการรับหุ้นทั้ง 4 วิธี

ใบงานที่ 1

หน่วยที่ 2 การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น

หัวข้อกิจกรรม

1. ราคาจำหน่ายหุ้น
2. ใบหุ้นและทะเบียนผู้ถือหุ้น
3. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท
4. การบันทึกบัญชีจำหน่ายหุ้น
5. การรับหุ้น

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

1. ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นผู้เรียนเฉพาะหมายเลขคู่ออกเป็น 3 กลุ่ม และผู้เรียนที่เหลือแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยเรียงลำดับเลขที่
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มและรองหัวหน้ากลุ่ม
3. ตัวแทนกลุ่มจับฉลากเลือกหัวข้อกิจกรรม
4. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมสมอง ศึกษาเนื้อหาตามที่ได้รับมอบหมายและค้นคว้าเพิ่มเติม
5. กลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้เวลากลุ่มละไม่เกิน 10 นาที
6. เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
7. ทุกกลุ่มนำผลงานส่งครูผู้สอน

การประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	4	3	2	1
		ดีมาก = 5 คะแนน	ดี = 4 คะแนน	พอใช้=3 คะแนน	ปรับปรุง= 0-2คะแนน
1	การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม				
2	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3	สื่อใช้ประกอบการนำเสนอ				
4	รูปแบบการนำเสนอชัดเจน เข้าใจง่าย				
5	ตรงต่อเวลา กระตือรือร้น รอบคอบ				

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ 2 การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น

- คำชี้แจง** 1.แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยมีทั้งหมด 10 ข้อๆ ละ 1 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 10 คะแนน ใช้เวลาทำสอบ 10 นาที
2. ห้ามขีดเขียนข้อความใดลงในแบบทดสอบ

คำสั่ง ให้ผู้เรียนเลือกกากบาท (X) ทับข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ในการชำระค่าหุ้นครั้งแรกของการซื้อหุ้นโดยการชำระค่าหุ้นเป็นงวดต้องชำระขั้นต่ำเท่าไร
 - ก. 23% ของราคาตามมูลค่า
 - ข. 24% ของราคาตามมูลค่า
 - ค. 25% ของราคาตามมูลค่า
 - ง. 25% พร้อมส่วนเกินมูลค่า
2. ข้อใดเป็นราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทจำกัด
 - ก. ราคาตามมูลค่า
 - ข. ราคาต่ำกว่ามูลค่า
 - ค. ราคาสูงกว่ามูลค่า
 - ง. ข้อ ก และ ค ถูก
3. ข้อใดไม่ใช่ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด
 - ก. ราคาตามที่ตลาดหลักทรัพย์พอใจ
 - ข. ราคาตามมูลค่า
 - ค. ราคาสูงกว่ามูลค่า
 - ง. ราคาต่ำกว่ามูลค่า
4. ข้อใดไม่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท
 - ก. ค่าพิมพ์ใบหุ้น
 - ข. ค่าพาหนะในการติดต่อลูกค้า
 - ค. ค่าธรรมเนียมนายความ
 - ง. ค่ารับรองในการประชุมจัดตั้งบริษัท
- 5.ทะเบียนผู้ถือหุ้นบันทึกรายละเอียดตามข้อใด
 - ก. จำนวนผู้ถือหุ้น, รายชื่อผู้ถือหุ้น, จำนวนหุ้นที่ถือ, เลขที่ใบหุ้น และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
 - ข. จำนวนผู้ถือหุ้น, รายชื่อผู้ถือหุ้น, ที่อยู่ของผู้ถือหุ้น, เลขที่ใบหุ้น และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
 - ค. จำนวนผู้ถือหุ้น, รายชื่อผู้ถือหุ้น, จำนวนหุ้นที่ถือ และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ
 - ง. รายชื่อผู้ถือหุ้น, จำนวนหุ้นที่ถือ, เลขที่ใบหุ้น และจำนวนเงินที่ได้รับชำระ

6. ข้อใดไม่ใช่วิธีการจำหน่ายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด
- จำหน่ายหุ้นในราคาสูงกว่ามูลค่า
 - จำหน่ายหุ้นในราคาต่ำกว่ามูลค่า
 - จำหน่ายหุ้นโดยชำระเป็นเงินสดทั้งจำนวน
 - จำหน่ายหุ้นโดยแบ่งชำระเป็นงวด
7. การจำหน่ายหุ้นโดยการให้จองในราคาสูงกว่ามูลค่าหุ้น บัญชีส่วนเกินมูลค่าหุ้นควรจะบันทึกเมื่อใด
- จดทะเบียนหุ้น
 - เปิดให้จองหุ้น
 - จ่ายชำระค่าหุ้น
 - ออกใบหุ้น
8. ค่าใช้จ่ายในการนำหุ้นที่ถูกริบขายทอดตลาด หากบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง จะต้องบันทึกบัญชีอย่างไร
- ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน
 - ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทตัดบัญชี
 - ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท
 - ค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด
9. การรับชำระค่าหุ้นจากกรณีเปิดให้จองหุ้นของบริษัทจำกัดบันทึกบัญชีตามข้อใด
ก. เดบิต เงินสด	xx	
เครดิต หุนเรือนหุ้น		xx
ข. เดบิต เงินสด	xx	
เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้น		xx
ค. เดบิต เงินสด	xx	
เครดิต หุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว		xx
ง. เดบิต หุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว	xx	
เครดิต ลูกหนี้ค่าหุ้น		xx
10. เมื่อเกิดการผิณัดชำระค่าหุ้นตามกฎหมายไทยบริษัทต้องปฏิบัติอย่างไร
- คืนเงินที่เหลือให้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ
 - บริษัทออกใบหุ้นให้บางส่วนเท่ากับจำนวนเงินที่ชำระแล้ว
 - บริษัทคืนเงินให้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบด้วยจำนวนเงินที่ชำระมาแล้วทั้งหมด
 - รับเงินจากผู้ถือหุ้นที่ถูกริบชำระมาแล้วทั้งหมด

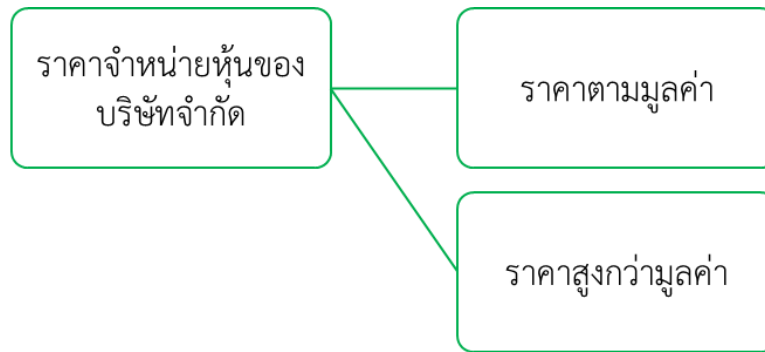
เฉลยแบบฝึกหัด

หน่วยที่ 2 การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ใจความที่ถูกต้อง

1. ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทยกจำกัดมีกี่ราคา อะไรบ้าง อธิบายเป็นแผนภาพ

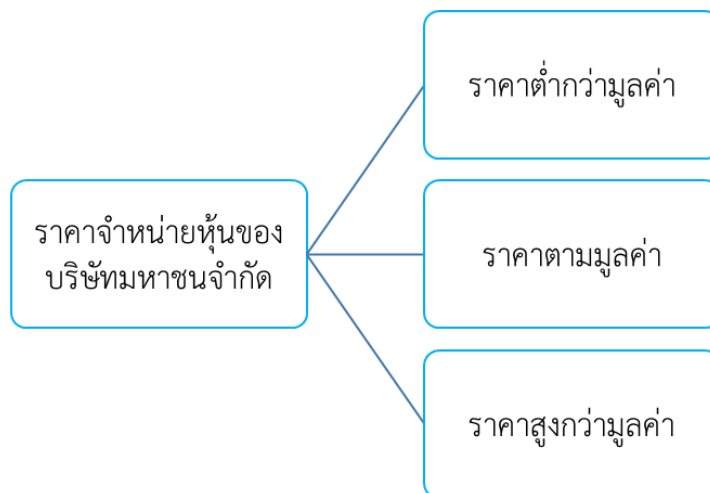
ตอบ

ดุลพินิจของครูผู้สอน

2. ราคาจำหน่ายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัดมีกี่ราคา อะไรบ้าง อธิบายเป็นแผนภาพ

ตอบ

ดุลพินิจของครูผู้สอน

3. การจำหน่ายหุ้นของบริษัทแบ่งออกเป็นกี่วิธี อะไรบ้าง

ตอบ การจำหน่ายหุ้นของบริษัทมี 2 วิธี

1. จำหน่ายหุ้นโดยการชำระค่าหุ้นเต็มจำนวน โดยสามารถชำระค่าหุ้นได้ดังนี้
 - 1.1 ชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด
 - 1.2 ชำระค่าหุ้นในลักษณะอื่นๆ ได้แก่
 - 1) ชำระค่าหุ้นด้วยสินทรัพย์อื่น
 - 2) ชำระค่าหุ้นด้วยการให้บริการต่างๆ
 - 3) ชำระค่าหุ้นด้วยการโอนกิจการให้บริษัท
2. จำหน่ายหุ้นโดยการให้จองหุ้นและชำระค่าหุ้นเป็นงวด

4. ทะเบียนผู้ถือหุ้นหมายถึงอะไร

ตอบ ทะเบียนผู้ถือหุ้น หมายถึง สมุดจดบันทึกเกี่ยวกับหุ้นและผู้ถือหุ้นของบริษัท เพื่อบันทึกรายละเอียด และข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ถือหุ้น รายชื่อผู้ถือหุ้น จำนวนที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนถืออยู่ เลขที่ใบหุ้น และจำนวนเงินที่ได้รับชำระค่าหุ้น

5. ส่วนประกอบของทะเบียนผู้ถือหุ้นมีอะไรบ้าง

ตอบ ส่วนประกอบของทะเบียนผู้ถือหุ้น มีดังนี้

- (1) ชื่อ ที่อยู่ และอาชีพ ของผู้ถือหุ้นแต่ละคน จำนวนหุ้นที่ถืออยู่ หมายเลขหุ้น จำนวนเงินที่ได้ใช้แล้ว(แต่ละหุ้น) หรือถ้าเป็นหุ้นชนิดออกให้เพื่อทดแทนแรงงานหรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของผู้ถือหุ้นก็ต้องระบุว่าได้ใช้เงินแล้วเท่าใด
- (2) วัน เดือน ปี ที่ได้ลงทะเบียนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถือหุ้น
- (3) วัน เดือน ปี ซึ่งบุคคลใดขาดจากการเป็นผู้ถือหุ้น
- (4) เลขหมายใบหุ้นและวันที่ลงในใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือและเลขหมายของหุ้นซึ่งลงไว้ใน ใบหุ้นนั้นๆ
- (5) วันที่ได้ขีดฆ่าใบหุ้นชนิดระบุชื่อ หรือชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

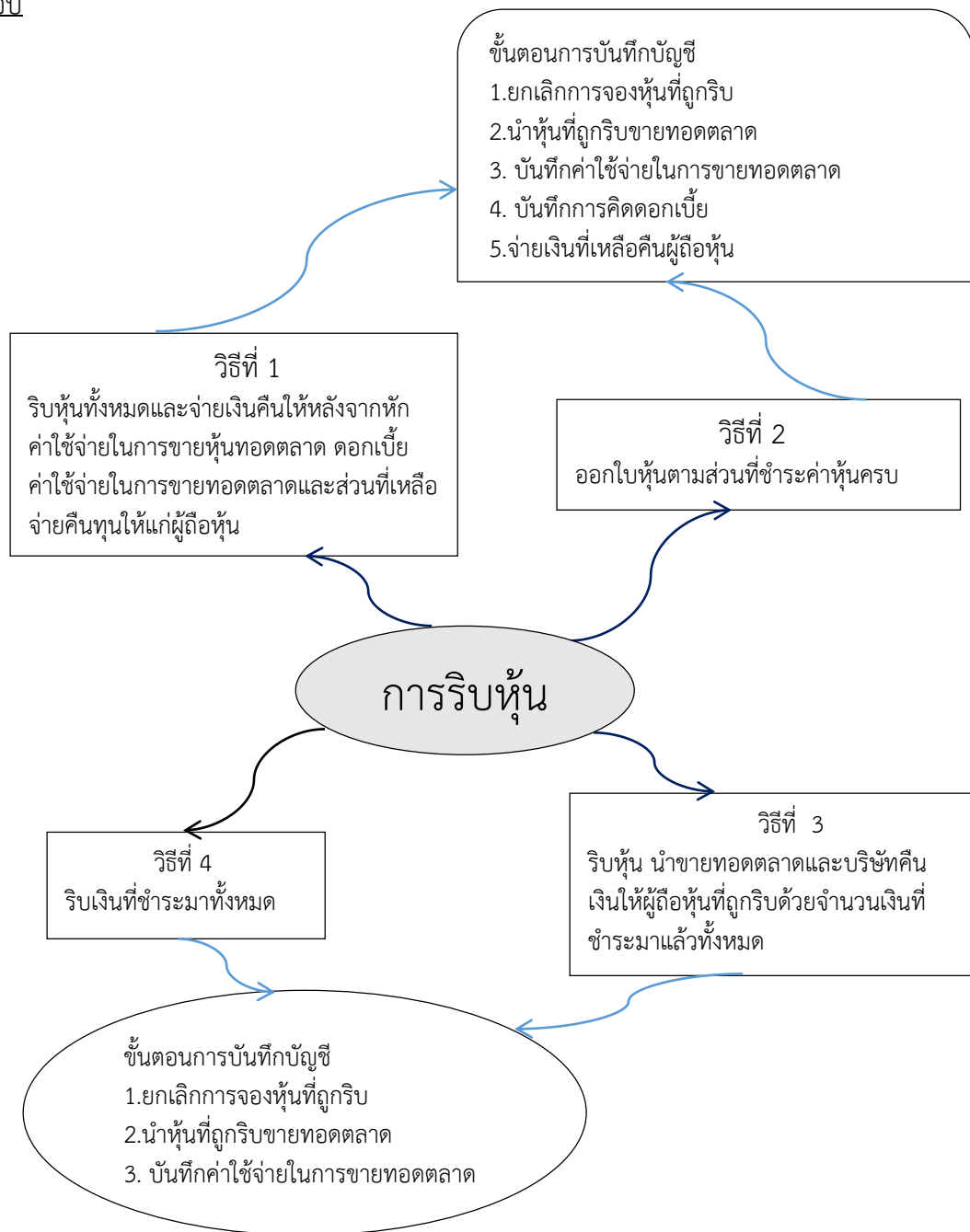
6. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัทหมายถึงอะไร ยกตัวอย่างประกอบ 5 รายการ

ตอบ ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท(Organization Expense) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ผู้เริ่มก่อการได้จ่ายไปก่อนการจัดตั้งบริษัทและค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท โดยที่ยังไม่เริ่มต้นดำเนินธุรกิจ ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำและจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ
2. ค่าพิมพ์ใบหุ้นและการจำหน่ายหุ้น
3. ค่าส่งพิมพ์เอกสาร แบบฟอร์มต่างๆ
4. ค่าพาหนะ ค่าธรรมเนียม ค่าไปรษณียากร ที่เกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัท
5. ค่ารับรองในการประชุมจัดตั้งบริษัทจำกัด

7. จงอธิบายวิธีการรับหุ้นและขั้นตอนการบันทึกบัญชีเป็นแผนภาพ

ตอบ

อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

ตอนที่ 2 จงทำแบบฝึกทักษะต่อไปนี้
ข้อที่ 1 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท วันวัน จำกัด								หน้า 1	
วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต			
				บาท	สต.	บาท	สต.		
25x2 มี.ค.	3	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่าพาหนะ		100	-	100	-		
	8	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่าพิมพ์ใบหุ้นและค่ารับรอง		5,750	-	5,750	-		
	10	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เจ้าหนี้-โรงพิมพ์สอสี รับใบแจ้งหนี้ค่าพิมพ์หนังสือชี้ชวน		12,000	-	12,000	-		
	22	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่าธรรมเนียมต่างๆ		3,500	-	3,500	-		

ข้อ 2 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท วันสิริ จำกัด							หน้า 1
วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
25x3 ม.ค.	5	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่าพิมพ์หนังสือบริคณห์สนธิและค่า พิมพ์ใบหุ้น		1,000	-	1,000	-
	8	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่าเครื่องดื่มเลี้ยงผู้เข้าประชุม		2,500	-	2,500	-
	10	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่าแบบฟอร์ม ค่าตรายาง และค่า ถ่ายเอกสาร		2,350	-	2,350	-

ข้อ 3 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท แสงหา จำกัด					หน้า 1	
วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
กรณีที่ 1	เงินสด	101	125,000	-		
	ทุนหุ้นสามัญ (1,000 x 100)	301			100,000	-
	ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (500 x 50)	302			25,000	-
	จำหน่ายหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิในราคาตามมูลค่า					
กรณีที่ 2	เงินสด	101	135,500	-		
	ทุนหุ้นสามัญ (1,000 x 100)	301			100,000	-
	ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (500 x 50)	302			25,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (1,000x8)	304			8,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (500x5)	305			2,500	-
	จำหน่ายหุ้นสามัญ 1,000 หุ้นและหุ้นบุริมสิทธิ 500 หุ้น					

ข้อ 4 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท ณชนก จำกัด							หน้า 1	
วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต		
				บาท	สต.	บาท	สต.	
25x2 เม.ย.	1	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่า หุ้นละ 100 บาท และหุ้นบุริมสิทธิ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท						
	6	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ(1,500x110) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ(1,300x56) ทุนหุ้นสามัญที่จองแล้ว(1,500x100) ทุนหุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว(1,300x50) ส่วนเกินมูลค่า-หุ้นสามัญ(1,500x10) ส่วนเกินมูลค่า-หุ้นบุริมสิทธิ(1,300x6) จองหุ้นสามัญ 1,500 หุ้น และหุ้น บุริมสิทธิ 1,300 หุ้น		165,000 72,800	- -	150,000 65,000 15,000 7,800	- - - -	

ข้อ 4 (ต่อ)

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท ณชนก จำกัด

หน้า 2

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x2				บาท	สต.	บาท	สต.
เม.ย.	10	เงินสด ทุนหุ้นสามัญ (1,500x100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ(1,500x8) จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือในราคาหุ้นละ 108 บาท		162,000	-	150,000	-
						12,000	-
		เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ(1,500x40) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ(1,300x21) รับชำระค่าหุ้นงวดแรก 30% พร้อม ส่วนเกิน ค่าหุ้นสามัญ 100x30%=30+10=40 บาท ค่าหุ้นบุริมสิทธิ 50x30%=15+6=21 บาท		87,300	-	60,000	-
						27,300	-
	15	เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ(1,500x35) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ(1,300x17.50) รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ค่าหุ้นสามัญ 100-30= 70 ÷ 2 = 35 บาท ค่าหุ้นบุริมสิทธิ 50-15=35÷2= 17.50บาท		75,250	-	52,500	-
						22,750	-
	26	เงินสด ทุนหุ้นบุริมสิทธิ(700x50) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ(700x4) จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือทั้งหมด ใน ราคาหุ้นละ 54 บาท		37,800	-	35,000	-
						2,800	-
	29	เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ(1,500x35) ลูกหนี้ค่าหุ้นบุริมสิทธิ(1,300x17.50) รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 3 ค่าหุ้นสามัญ 100-30= 70 ÷ 2 = 35 บาท ค่าหุ้นบุริมสิทธิ 50-15=35÷2= 17.50บาท		75,250	-	52,500	-
						22,750	-
		ทุนหุ้นสามัญ		150,000	-		
		ทุนหุ้นบุริมสิทธิ		65,000	-		
		ทุนหุ้นสามัญที่จองแล้ว				150,000	-
		ทุนหุ้นบุริมสิทธิที่จองแล้ว				65,000	-
		ได้รับชำระค่าหุ้นครบ ออกใบหุ้นให้ทันที					

ข้อ 5 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท กล้วยน้ำว่า จำกัด

หน้า 1

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
25x2				บาท	สต.	บาท	สต.
มี.ค.	1	จัดทะเบียนทุนหุ้นสามัญ จำนวน 4,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท หุ้นบุริมสิทธิ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท					
	10	เงินสด ทุนหุ้นสามัญ (1,000x200) ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (1,500x50) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (1,000x10) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (1,500x5) จำหน่ายหุ้นสามัญ 1,000 หุ้น และหุ้นบุริมสิทธิ 1,500 หุ้น		292,500	-	200,000 75,000 10,000 7,500	- - - -
	25x2 มี.ค.	16	เงินสด เครื่องจักร เครื่องใช้สำนักงาน ทุนหุ้นสามัญ (2,000x200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (2,000x40) จำหน่ายหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น ได้รับชำระเป็นเครื่องจักร 300,000 บาท เครื่องถ่ายเอกสาร 100,000 บาท และที่เหลือเป็นเงินสด	80,000 300,000 100,000	- - -	400,000 80,000	- -
		21	เครื่องใช้สำนักงาน ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (500x50) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิที่เหลือ และรับชำระเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์	35,000	-	25,000 10,000	- -
		24	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท ทุนหุ้นสามัญ (150x200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ ออกหุ้นสามัญเพื่อชำระค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท	35,000	-	30,000 5,000	- -
	29	เงินสด ทุนหุ้นสามัญ(850x200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (850x50) จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือทั้งหมดในราคาหุ้นละ 250 บาท		212,500	-	170,000 42,500	- -

ข้อ 6 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท กะทิสด จำกัด

หน้า 1

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
25x3 มี.ค.	1	เงินสด ทุนเรือนหุ้น(600x200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (600x6) จำหน่ายหุ้นสามัญ 600 หุ้น ในราคาหุ้น ละ 206 บาท		123,600	-	120,000	-
						3,600	-
	6	เงินสด ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ อุปกรณ์สำนักงาน ค่าความนิยม ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สำนักงาน ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เจ้าหนี้ ห้างหุ้นส่วนจำกัดการฟิล(600x200) รับโอนสินทรัพย์และหนี้สินจากห้าง หุ้นส่วนการฟิล จำนวน 600 หุ้น		12,000	-		
				21,000	-		
				20,000	-		
				50,000	-		
				34,130	-		
						630	-
						5,000	-
						2,500	-
						9,000	-
						120,000	-
		ห้างหุ้นส่วนจำกัด การฟิล ทุนเรือนหุ้น(600x200) ออกไปหุ้นให้กับห้างหุ้นส่วนจำกัดการฟิล 600 หุ้น		120,000	-	120,000	-
	17	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (8000x206) ทุนเรือนหุ้น (800x200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น(800x6) จองหุ้นสามัญ 800 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 206 บาท		164,800	-	160,000	-
						4,800	-
		เงินสด (800x56) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ รับชำระค่าหุ้นงวดแรก 200x25% =50+6= 56 บาท		44,800	-	44,800	-
	26	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่ารับรองในการประชุมจัดตั้งบริษัท		2,500	-	2,500	-

ข้อ 6 (ต่อ)

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท กะทิสด จำกัด

หน้า 2

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
25x3 มี.ค.	30	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด จ่ายค่าพิมพ์ใบหุ้นและเอกสารต่างๆ	1,350	-	1,350	-

ข้อ 7 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท ณชนก จำกัด

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
25x3 พ.ค.	1	จดทะเบียนเพิ่มทุนหุ้นสามัญ 2,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 200 บาท หุ้นบุริมสิทธิ 1,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 60 บาท				
	6	เงินสด(1,000x170) ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ (1,000x30) ทุนหุ้นสามัญ(1,000x200) จำหน่ายหุ้นสามัญ 1,000 หุ้นในราคาหุ้น ละ 170 บาท	170,000 30,000	- -	200,000	-
25x3 พ.ค.	10	เงินสด(500x56) ส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (500x4) ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (500x60) จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 500 หุ้น ในราคาหุ้น ละ 56 บาท	28,000 2,000	- -	30,000	-
	17	เงินสด (300x208) ทุนหุ้นสามัญ (300x200) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (300x8) จำหน่ายหุ้นสามัญ 300 หุ้นในราคาหุ้นละ 208 บาท	62,400	-	60,000 2,400	- -
	21	เงินสด ทุนหุ้นบุริมสิทธิ (200x60) จำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิ 200 หุ้น ในราคาตาม มูลค่า	12,000	-	12,000	-

ข้อ 7 (ต่อ)

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท ณชนก จำกัด

หน้า 2

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
26	เงินสด (300x208)		19,500	-		
	ทุนหุ้นบริมสิทธิ (300x60)				18,000	-
30	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นบริมสิทธิ (300x5)				1,500	-
	จำหน่ายหุ้นสามัญ 300 หุ้นในราคาหุ้นละ 65 บาท					
30	เงินสด (700x207)		144,900	-		
	ทุนหุ้นสามัญ (700x200)				140,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (700x7)				4,900	-
	จำหน่ายหุ้นสามัญ 700 หุ้นในราคาหุ้นละ 207 บาท					

ข้อ 8 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 3,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท					
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (3,000x115)		345,000	-		
	หุ้นสามัญที่จองแล้ว (3,000 x 100)				300,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (3,000x15)				45,000	-
	เปิดจองหุ้นสามัญ 3,000 หุ้น					
	เงินสด		135,000	-		
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (3,000 x 45)				135,000	-
	ชำระค่าหุ้นงวดแรก					
	มูลค่าหุ้น 100 x 30% = 30 บาทต่อหุ้น มูลค่าที่ต้องชำระ 30 + 15 = 45 บาท					
	เงินสด		196,000	-		
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (2,800 x 70)				196,000	-
	ชำระค่าหุ้นงวดแรก					
	มูลค่าหุ้นที่เหลือ 115 - 45 = 70 บาท					
	หุ้นสามัญที่จองแล้ว		280,000	-		
	หุ้นสามัญ				280,000	-
	ออกใบหุ้น ชำระครบแล้ว 2,800 หุ้น					

ข้อ 8 (ต่อ)

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
		หุ้นสามัญที่จองแล้ว (200x100)		20,000	-		
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (200x15)		3,000	-		
		ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (200x45)				9,000	-
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ(200x70)				14,000	-
		ยกเลิกการจองหุ้นที่ถูกริบ 200 หุ้น					
		เงินสด (200x110)		22,000	-		
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (200x5)		1,000	-		
		ทุนเรือนหุ้น (200x100)				20,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (200x15)				3,000	-
		นำหุ้นที่ถูกริบขายทอดตลาดในราคาหุ้นละ 110 บาท					
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ		500	-		
		เงินสด				500	-
		จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด					
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ		75	-		
		ดอกเบี้ยรับ $(9,000 \times \frac{10}{100} \times \frac{1}{12})$				75	-
		คิดดอกเบี้ย 10% ต่อปีของลูกหนี้ค้างชำระ 1 เดือน					
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ		7,425	-		
		เงินสด				7,425	-
		จ่ายเงินคืนเจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่รับหุ้น (9,000-1,000-500-75)					

ข้อ 9 เฉลย

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
25x3 ม.ค.	3	จดทะเบียนหุ้นสามัญ 4,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท					
	6	ลูกหนี้ค่าหุ้น(3,000x120) ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว(3,000x100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (3,000x20) จองหุ้นสามัญ 3,000 หุ้น ในราคาหุ้นละ 120 บาท		360,000	-	300,000	-
						60,000	-
ม.ค.		เงินสด (3,000 x 45) ลูกหนี้ค่าหุ้น รับชำระค่าหุ้นงวดแรก 25% $100 \times 25\% = 25 + 20 = 45$ บาท		135,000	-	135,000	-
	10	เงินสด (500x115) ทุนเรือนหุ้น (500x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (500x15) จำหน่ายหุ้นสามัญเป็นเงินสด 500 หุ้น ในราคาหุ้นละ 115 บาท		57,500	-	50,000	-
						7,500	-
ก.พ.	25	เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้น (3,000x 37.50) รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 2 ค่าหุ้น $120 - 45 = 75 \div 2 = 37.50$ บาท		112,500	-	112,500	-
	30	เงินสด (500x108) ทุนเรือนหุ้น(500x100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (500x8) จำหน่ายหุ้นสามัญที่เหลือเป็นเงินสด ในราคาหุ้นละ 108 บาท		54,000	-	50,000	-
						4,000	-
ก.พ.	15	เงินสด ลูกหนี้ค่าหุ้น (2,900 x 37.50) รับชำระค่าหุ้นงวดที่ 3 จำนวน 2,900 หุ้น		108,750	-	108,750	-
		ทุนเรือนหุ้นจองแล้ว (2,900 x100) ทุนเรือนหุ้น ออกไปหุ้นให้ผู้ชำระค่าหุ้นครบแล้ว		290,000	-	290,000	-

ข้อ 9 (ต่อ)

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
รับหุ้น วิธีที่1	22	ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว(100x100)		10,000	-		
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (100x20)		2,000	-		
		ลูกหนี้ค่าหุ้น (100x37.50)				3,750	-
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ(100x82.50)				8,250	-
		ยกเลิกการจองหุ้นที่ถูกริบ 100 หุ้น					
มี.ค.	16	เงินสด (100x110)		11,000	-		
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ (100x10)		1,000	-		
		ทุนเรือนหุ้น (100x100)				10,000	-
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (100x20)				2,000	-
		นำหุ้นที่ถูกริบขายทอดตลาดในราคาหุ้นละ 110 บาท					
25x3 มี.ค.	16	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ		300	-		
		เงินสด				300	-
		จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด					
วิธีที่2	22	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ		25	-		
		ดอกเบี้ยรับ $(3,750 \times \frac{8}{100} \times \frac{1}{12})$				25	-
		คิดดอกเบี้ย 8% ต่อปีของลูกหนี้ค้างชำระ 1 เดือน					
วิธีที่2	22	เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ		6,925	-		
		เงินสด				6,925	-
		จ่ายเงินคืนเจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่รับหุ้น (8,250-1,000-300-25)					
วิธีที่2	22	ทุนเรือนหุ้นที่จองแล้ว (100x100)		10,000	-		
		ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (34x20)		680	-		
		ทุนเรือนหุ้น (66 x100)				6,600	-
		ลูกหนี้ค่าหุ้น (100x37.50)				3,750	-
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ				330	-
		ยกเลิกการจองหุ้นที่ถูกริบ 100 หุ้น					
		1) $100 \times 82.50 = 8,250$ บาท					
		2) $\frac{8,250 - 300 - 25}{120} = 66.04$ หุ้น/66 หุ้น					
		3) $100 - 66 = 34$ หุ้น					

ข้อ 9 (ต่อ)

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 3

วัน เดือน ปี		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
				บาท	สต.	บาท	สต.
วิธีที่ 3	16	เงินสด (34x110) ทุนเรือนหุ้น (34x100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้น (34x10) นำหุ้นที่ถูกริบขายทอดตลาดในราคาหุ้นละ 110 บาท		3,740	-		
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เงินสด		300	-	300	-
		จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด					
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ ดอกเบี้ยรับ $(3,750 \times \frac{8}{100} \times \frac{1}{12})$ คิดดอกเบี้ย 10% ต่อปีของลูกหนี้ค้างชำระ 1 เดือน		25	-	25	-
		เจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่ถูกริบ เงินสด		5	-	5	-
		รับเงินคืนจากเจ้าหนี้ผู้ถือหุ้นที่รับหุ้น (330-300-25)					
		ทุนหุ้นสามัญที่จองแล้ว (100 x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (100 x 20) ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (100 x 37.50) เงินสด (100 x 82.50)		10,000 2,000	- -	3,750 8,250	- -
		ยกเลิกการจองหุ้นที่ค้างชำระ 100 หุ้น และคืนเงินให้แก่ผู้จองซื้อหุ้น					
		เงินสด (100 x 110) ทุนหุ้นสามัญ (100 x 100) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (100 x 10) นำหุ้นที่รับขายทอดตลาด ในราคาหุ้นละ 110 บาท		11,000	-	10,000 1,000	- -
		ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท เงินสด		300	-	300	-
		จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ					

ข้อ 9 (ต่อ)

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 4

วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
			บาท	สต.	บาท	สต.
วิธีที่ 4	ทุนหุ้นสามัญที่จองแล้ว (100 × 100)		10,000	-		
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (100 × 20)		2,000	-		
	ลูกหนี้ค่าหุ้นสามัญ (100 × 37.50)				3,750	-
	ส่วนเกินทุนจากการรับหุ้น				8,250	-
	ยกเลิกการจองหุ้นที่ค้างชำระ 100 หุ้น และรับเงินที่ส่งใช้					
	เงินสด (100 × 110)		11,000	-		
	ทุนหุ้นสามัญ (100 × 100)				10,000	-
	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ (100 × 10)				1,000	-
	นำหุ้นที่รับขายทอดตลาด ในราคาหุ้นละ 215 บาท					
	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งบริษัท		300	-		
	เงินสด				300	-
	จ่ายค่าใช้จ่ายในการขายหุ้นที่ถูกริบ					

เฉลยแบบทดสอบ
หน่วยที่ 2 การจำหน่ายหุ้นและการรับหุ้น

ข้อที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน
	คำตอบ	คำตอบ
1	ง	ค
2	ก	ง
3	ค	ก
4	ก	ข
5	ข	ก
6	ข	ง
7	ง	ข
8	ข	ค
9	ก	ข
10	ค	ก

บรรณานุกรม

- กนกลักษณ์ วงษ์เกรียงไกร. (2553). การบัญชีชั้นกลาง 2. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพลส.
- จรียา พูนสวัสดิ์. (2557). การบัญชีบริษัทจำกัด. นนทบุรี : ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
- ณัฐชนก นาคณรงค์สวัสดิ์. (2557). การบัญชีบริษัทจำกัด. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ธารี หิรัญรัมย์. (2549). การบัญชีห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา และคณะ. (2559). การบัญชีบริษัทจำกัด. นนทบุรี : สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์.
- เบญจมาศ ดีเจริญ. (2556). การบัญชีบริษัทจำกัด. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ปัญญา. (2556). การบัญชีบริษัทจำกัด. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. สืบค้นจาก <http://gg.gg/cr2th>. เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2561
- วินัย รมบารมี. (2556). การบัญชีบริษัทจำกัด. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.
- วิไล นครสุวรรณ. (2558). การบัญชีบริษัทจำกัด. กรุงเทพฯ : พัฒนาวิชาการ(2535).